

TEDNIK

Štev. 33

Trbovlje, 20. avgusta 1955

Leto VIII

S skupščine Okrajnega sindikalnega sveta Trbovlje-Krško

Še več izobraževalnega dela

POSREDOVALNICE ZA DELO NAJ PRIDEJO POD UPRAVO SINDIKATOV — PLAČE VAJENCEV NAJ SE STIMULIRAJO PO UČNEM USPEHU — VEČ POZORNOSTI HIGIENSKO-TEHNIČNI ZAŠČITI — VZGOJA MLADIH JE STVAR NAS VSEH

Minulo nedeljo je bila v sindikalni dvorani Tovarne celuloze in papirja na Vidmu skupščina Okrajnega sindikalnega sveta Trbovlje-Krško. Poleg številnih delegatov iz obeh bivših okrajev je skupščini prisostvoval tudi tov. Roman Albrecht, član Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in predsednik LOMO Videm-Krško tov. Kukovič ter delegacija sindikalnih delavcev iz Pule, ki so se mudili te dni v Krškem.

Iz poročila predsednika povzemamo, da so bili doslej v sestavi Okrajnega sindikalnega sveta Trbovlje štiri občinski sindikalni sveti s 53 podružnicami. Skupno je v trboveljskem okraju zaposlenih 15.113 delavcev in uslužbencev, od tega pa jih je organiziranih le 12.675.

Okrajni sindikalni svet, kakor tudi krajevni sindikalni sveti so posvetili precejšno pozornost izobraževanju in prosvetljanju delavcev. Domala vse organizacije so izobraževalno delo počele. Organizirali so teoretična predavanja, politične in ideološke krožke in skrbeli za splošno izobraževanje in strokovno vzgojo delavcev. Lani je bilo nad 70 predavanj gospodarske, socialne in druge vsebine ter 65 izobraževalnih predavanj. Priredili pa so tudi 18 seminarjev in tečajev za ekonomsko izobraževanje in 23 ostalih tečajev. Sindikalne organizacije imajo več knjižnic in čitalnic, finančno pa podpirajo kulturno-umetniška društva. Po ustanovitvi delavsko-prosvetnih društev »Svoboda« so le-ta postala žarišče delavske prosvetne dejavnosti, sindikalne organizacije pa, ki imajo nedvomno bogate izkušnje, »Svobodam« pri tem delu pomagajo in jih podpirajo v njihovem prizadevanju, nuditi ljudem res kvalitetne prireditve.

Pri nas menimo, da je vzgoja mladih delavcev družbeni problem. Zavedati pa se moramo, da vzgoja mladih ljudi ni le dolžnost staršev, učiteljev in pedagogov, marveč stvar nas vseh. Tudi sindikalne organizacije lahko mladim mnogo pomagajo. Za to doslej posvečale premajhno pozornost njihovi

zaposlitvi in razporeditvi v poklice. V rudarstvu primanjkuje mladega kadra. Pa tudi v obrti ni nič boljše. To predvsem v krojaštvu, čevljarstvu, dimnikarstvu in drugod. Prav sindikalne organizacije so dolžne reševati problem, kajti grozi nevarnost, da bodo nekatere od teh obrti povsem izumrle.

Drugo je problem žena, zlasti mladih deklet. V trboveljskem okraju je le nekoliko podjetij, kjer lahko zaposlijo žene in dekleta. Nujno bodo morale sindikalne organizacije skupno s komunistimi odbori najti izhod iz zagate, kajti ne smemo dovoliti, da bi imeli več sto deklet nezaposlenih.

Z delavskim samoupravljanjem se je povečala skrb delovnih kolektivov in sindikalnih organizacij za higiensko-tehnično zaščito dela. Pri pregledu vzrokov nesreč pri delu so ugotovili, da se je mogoče marsikateri nesreči izogniti. Lani je bilo v trboveljskem okraju 2913 nesreč, od tega 38 težkih in 6 smrtnih. Letos jih je bilo doslej mnogo manj, kar je pripisati povečani skrbni za zaščitna sredstva. Mnogo pa je

k zmanjšanju nesreč pripomogla tudi nedavna higienska tehnična razstava, ki jo je organiziral Zavod za proučevanje nevarnosti pri delu iz Ljubljane.

Delavski razred na področju bivšega krškega okraja je še mlad in nima domala nobenih borbenih tradicij iz predvojnega doba. Prav zato je problematika v tujakih sindikalnih organizacijah povsem drugačna kot v bivšem trboveljskem okraju. Okrajni sindikalni svet ima 4 krajevne sindikalne svete. Obstaja pa še Okrajni odbor kmetijskih in gozdnih delavcev, Okrajni odbor Društva upokojencev in Društvo učiteljev in profesorjev, kot samostojna organizacija. Skupno je v krškem okraju zaposlenih 8500 delavcev in uslužbencev, članov sindikalnih organizacij pa je 6800. Okrajni sindikalni svet je doslej dobro delal. Organiziral je razširjeni plenum, kateremu so poleg sindikalnih aktivistov prisostvovali tudi odborniki delavskega samoupravljanja. Razpravljali so o zaključkih III. kongresa in o sistemu premitiranja. Plenumi krajevnih sindi-

kalnih svetov so bili dobro obiskani, zato lahko rečemo, da so se v zadnjem času sindikalne organizacije precej osamosvojile in našle pravo vsebino.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Videm-Krško postaja važno gospodarsko, kulturno in politično središče Spodnje Posavske doline. Prelep je pogled z bližnjega hriba na to starodavno mesto.

Statut okraja Trbovlje sprejet

Na drugem zasedanju obeh zborov novega zasavskega okraja Trbovlje v torek, 16. avgusta, sta imela okrajni zbor in zbor proizvajalcev najprej ločene seje. Na teh so odborniki obravnavali predlog okrajnega statuta ter ga z nekaterimi popravki sprejeli. Osnova novega statuta okrajnega ljudskega odbora je nadaljnja demokratizacija ljudske oblasti. Prenos raznih funkcij okrajne ljudske oblasti na komune, postavitev in izvolitev raznih svetov ter vrsta drugih pravic daje močan podredek družbenemu upravljanju ter ustvarja možnost sodelovanja vsem državljanom v ljudski oblasti, kar pomeni na-

daljnji korak k družbenemu samoupravljanju.

Po sprejetju statuta so imeli ljudski odborniki skupno sejo obeh zborov pod vodstvom predsednika okraja Trbovlje tovarnika Martina GOSAKA. Na tej seji so izvolili predsednike in člane raznih svetov in komisij; za predsednika gospodarskega sveta so odborniki izvolili tov. Jožeta KLANJSKA, direktorja steklarne v Hrastniku, za predsednika sveta za urbanizem pa tov. Staneša KOSELA, direktorja papirnice v Radešah. Za predsednika sveta za šolstvo so izvolili tov. Jožeta TURKA, ravnatelja trboveljske gimnazije, za predsednika sveta za prosveto in kulturo pa tovarnika Pavla KOVACA iz Strojne tovarne v Trbovljah. Za predsednika sveta za zdravstvo so odborniki izvolili Vilija SKRINJARJA iz rudnika Trbovlje-Hrastnik in za predsednika sveta za socialno skrbstvo tov. Pavla TOMAZICA iz Zagorja. Za predsednika sveta za delovne odnose je bil izvoljen

tov. Hinko KAMNIKAR iz rudnika Trbovlje-Hrastnik, za predsednika sveta za notranje zadeve tov. Janeza NARATA, tajnika Strojne tovarne v Trbovljah, za predsednika sveta za splošne zadeve pa Vinka SALMICA iz Krškega. Nadalje so izvolili tudi načelnike svetov, in sicer za načelnika sveta za gospodarstvo tov. Maska ČERNETA, za načelnika sveta za prosveto in kulturo tov. Mirka SKALINA, za splošne zadeve in za proračun tov. Vinka SALMICA, za notranje zadeve tov. Franca KRALJA, za zdravstvo in soc. skrbstvo tov. Ernesta GORŠKA, za upravnika zavoda za planiranje tov. Slavka ZULETA, za načelnika tržne inšpekcije tov. Franca SETINCA ter za načelnika delovne inšpekcije tovarnika Jerneja JOVANA.

Nato so izvolili disciplinske sodišče, in sicer za sodnika tovarnika Stojana KERŽANA, za pomočnika tov. Franca DEJANA ter sodnike-poročnike za senat za prekrške.

V Čemšeniku so odkrili spomenik padlim junakom

Iz Čemšenika nam pišejo: Deset let nam že sije svobodno sonce. Deset dolgih let napora in napredovanja. V tej dobi krepkega dela se je v Čemšeniku, majhni gorski vasi pod Čemšeniško planino, marsikaj spremenilo.

Iz požganih domov so se dvignile nove hiše in stavbe. Celo zadržani dom je zrasel. Po vasi je napeljan vodovod. Vsaka hiša ima električno luč. A vse to delo je zapustilo sledove na rokah občanov. Toda kljub trdemu delu niso pozabili na očete in sinove, ki so dali svoje življenje v narodnoosvobodilni vojni za svobodo.

V nedeljo, 15. avgusta so čemšeniški občani praznovali odkritje

je spominske plošče padlim borcem. Kdo bi mislil, da bi v tej mali občini s približno tisoč prebivalci umrlo pod fašističnim terorjem sto tridesetdeset ljudi! Imena vseh padlih so vklesana v marmor in bodo večni spomini za grozote vojne. Marsikateremu očetu ali materi se je utrnila solza ob tej skromni, a vendar lepi prireditvi. Spomin so proslavili z govori, recitacijami in petjem pevskega zbora. Popoldne pa so domači igralci uprizorili igrano »Talcis«. Ob tej predstavi se je vsak še bolj živo spomnil trpljenja in mučenja, zlasti pa nemških koncentracijskih taborišč. Prav gotovo si bo vsak zapomnil ta lep dan v našem kraju. F. Š.

G. Metzler v Krškem

Minulo sredo se je popoldne nepričakovano pojavil v Krškem g. John Metzler, ki že nekaj dni potuje po Sloveniji in pregleduje, kako pri nas razdeljuje hrano, ki jo pošilja iz Amerike kot izredno pomoč po ameriški vladi.

V Sloveniji je obiskal še Kranj in Ljubljano. Med potjo v Zagreb se je g. Metzler zglasil s soprogom v Krškem. Sprejel ga je predsednik RK za mesto tovariš Erh Serbec in zastopnik Okr. odbora RK tov. Gomilšek.

V Valvasorjevem parku je bilo pet socialnih oskrbovancev, s katerimi se je zadržal v daljšem pomenku. Spraševal jih je, če so zadovoljni s hrano in obleko, ki jo prejema po RK Pregledal je tudi seznam upravičencev do te pomoči in se pohvalno izrazil nad evidenco, ki jo imajo z razdeljevanjem.

Nato je obiskal v Krškem še tri socialno in zdravstveno šibke družine. Bil je presenečen nad redom in snago, ki jo imajo ti ljudje doma.

Pred odhodom iz Krškega sta si g. in g. Metzler ogledala še videmski bazen. Bazen sta slikala z barvnim filmom in obljubila, da

bosta prihodnji mesec poslala slike.

Proti večeru je g. Metzler soprogo in zastopnikom Glavnega odbora RK Slovenije krenil proti Zagrebu. Njegova pot je še dolga, kajti obiskati namerava še Grčijo in Turčijo.

Potrošniški kredit je razširjen

Novi krediti za dopust. — Kredit za primer bolezni, porodov, smrti, popravila stanovanj in preselitve. — Kredite bodo lahko dobili tudi zasebni poklici in zasebni obrtniki.

Te dni je izšla nova uredba o potrošniških kreditih. S to novo uredbo je kreditni sistem znatno razširjen. Novost je predvsem v tem, da bodo naši ljudje lahko v bodoče dobili kredite tudi za kritje stroškov za dopust, porod, za primer bolezni, smrti, kakor tudi za kritje stroškov pri popravilu stanovanj in celo za preselitev. Naprej pa ostanejo v veljavi tudi še krediti za nakup kuriva in industrijskega blaga, le da so nastale v tem oziru mnoge spremembe glede odplačevanja.

Spet doma...

Minuli ponedeljek so prispeli v domovino še slovenski izseljenci iz Severne Francije — Na ljubljanskem kolodvoru jih je sprejela mladinska godba iz Trbovelj — Zasavske rojake so pozdravili tudi: sekretar mestnega komiteja ZKS Trbovlje tov. Dušan Povše, tajnik Okrajnega odbora Ljudske prosvete tov. Lado Levec in drugi — Na Izlakah so jih sprejeli zagorjanski pevci, predsednik LOMO Zagorje tov. Alojz Lukač, sekretar mestnega komiteja ZKS tov. Franc Ludovika in drugi.

Nekaj sto ljudi: znanec, sorodnikov, med njimi tudi mladinska godba iz Trbovelj, je prejšnji ponedeljek na ljubljanskem kolodvoru radostno pričakalo slovenske izseljence iz severne Francije, predvsem iz Merlebacha in drugod. Izseljenci so prispeli s posebnim vlakom. Ko je vlak zavozil v postajo, je mladinska godba zaigrala pozdravno koračnico in tisoč rok se je dvignilo rojacom v pozdrav. Marsikatero oko se je orosilo ob tem lepem trenutku. Tam je sestra po-

zdravila sestro, brat brata, znanec znanca! Bilo je prisrčno snidenje ljudi, ki so pred desetletji zapustili naše kraje in šli v tujino iskat vsakdanjega kruha. Mnogi rojaki so prišli iz letos prvič nazaj domov na obisk. Pa tudi tisti, ki prihajajo vsako leto za nekaj tednov obiskat domačo zemljo, so bili vidno presenečeni, kajti nič ni lepšega kot biti doma, med svojimi.

Zasavske rojake je mladinska godba, ki je bila pred kratkim pri njih na obisku, odpeljala

domov s posebnimi avtobusi. Na Izlakah so jim priredili majhno zakusko, še prej pa jih je pozdravil predsednik občine Zagorje tov. Lukač in jim zaželel dobrodošlico v domačih krajih. Pevski zbor topliške »Svobode« jim je zapel nekaj pesmi, pa tudi mladinska godba jim je še enkrat zaigrala nekaj vedrih koračnic.

Rojaki so nato poslušali še kratek umetniški koncert godbenikov in nastop moškega zbora iz Zagorja. Zatem so jih avtobusili odpeljali v Zagorje, Hrastnik in Trbovlje. V Trbovljah jim je po izstopu še enkrat zaigrala mladinska godba.

Prihodnje dni jim bodo zasavske »Svobode« priredile nekaj zanimivih prireditev. Rojaki iz severne Francije ostanejo v naših krajih do začetka prihodnjega meseca.

V Trbovljah bo republiški izseljenski dan

Po sklepu glavnega odbora izseljenske matice za Slovenijo bo glavna proslava v okviru izseljenskega tedna v Trbovljah v petek, 2. septembra 1955. Na ta dan bodo prispeli v Trbovlje skupine izseljencev, ki bodo v tem času še na obisku pri svojih sorodnikih in znancih v Sloveniji.

Organizacija tega dne je bila poverjena posebnemu odboru pri izseljenski matici v Trbovljah. V glavni točki programa bo sodelovala skupina Radia Ljubljana, ki je v letošnjem letu obiskala naše rojake v Franciji, in sicer bomo imeli priložnost slišati na letnem telovadišču TVD »Partizani« Gorenjski kvartet, Fantje na vasi, Jelka in druge. Sodelovale bodo tudi domače kulturne skupine. Odbor, ki ga sestavljajo Lado Levec, Anton Kukovica, Stane Šuštar, Dušan Povše, Jože Ostaneč, Slavko Borštnar in Vili Skrinjar, bo imel polne roke dela, da bo izvedel organizacijo dneva in ustvaril slavnostno razpoloženje za sprejem izseljencev vseh držav, ki se bodo še ta čas mudili pri nas. Goste pa bo pozdravil predsednik SIM Slovenije tov. Ivan Regent.

Razen centralne prireditve bo še vrsta lokalnih prireditev, ki

jih bodo organizirale podružnice izseljenske matice po Sloveniji. V naših treh centrih Trbovlje, Hrastnik, Zagorje bodo

prireditve v času, ko bodo med nami še rojaki iz severne Francije, ki odpotujejo 29. t. m. iz domovine. A. K.

Iz nekaj tako imenovane »dolge vasi« se Senovo vsak dan bolj spreminja v lepo urejeno podeželsko mestecel. Jutri bodo v tem rudarskem kraju zaključili celotedske kulturne prireditve in razpeli prapor Delavsko-prosvetnega društva »Svoboda«.

Se enkrat:

„Poglejmo resnici v oči!“

»Zasavski tednik« je nedavno priobčil dopis senovskih upokojencev, v katerem so pisali o svojih stanovanjskih razmerah. Iz članka je razvidno, da je celotna stvar prikazana v zelo slabi luči.

V članku upokojenci grajojo dopisnika iz Senovega, čes da samo hvali gradbeno dejavnost v tem kraju, posebno pa še šeststanovanjsko hišo, podcenjuje pa ostale probleme.

Mi pa menimo drugače! Pisane senovskih dopisnikov o velikem napredku v gradbeni dejavnosti na Senovem je povsem upravičeno! Res je, da smo po osvojitvi Senovega mnogo zgradili, največ seveda stanovanj. Rudnik je vložil velika sredstva za ublažitev stanovanjske krize. Danes je v Senovem nekaj lepših stanovanjskih kolonij in posameznih hiš.

Dopisnik, ki je pred kratkim pisal o gradnji šeststanovanjske hiše, je povsem upravičeno zapisal, da bo ta stavba ena najzgodnejših zgradb v Senovem. Prav je, da bodo delovni ljudje dobili v tej hiši lepa udobna stanovanja, seveda ne vsi. Toda počasi bodo tudi v Senovem gradili še več takih hiš. Morda to pisu v imenu upokojencev ni všeč, vendar vemo, da on še ne predstavlja mnenja ostalih napredno mislečih rudarskih upokojencev, ki se z delovnimi ljudmi Senovega veselijo vsakega napredka svojega kraja.

Dosedanje prizadevanje ljudske oblasti in rudniške uprave za ublažitev stanovanjske stiske ni tako nepomembno! To prizadevanje pa bo tudi v bodoče rodilo lepe uspehe Rudnik namerava v bližnji prihodnosti vsem rudarjem, ki gradijo stanovanjske hiše, pomagati s primernimi posojili. Zgraditi namerava še eno veliko stanovanjsko hišo, kajti rudnik se zaveda, da bo treba še mnogo stanovanj za ublažitev stanovanjske krize, ki je na Senovem res občutna. Senovčani pa vedo, da stanovanjski problem ni tako enostavna stvar, ki ga je mogoče enostavno rešiti.

Res je, da je na Senovem še vedno nekaj lesenih barak, v katerih so stanovanja. Toda rudnik se iz leta v leto bolj prizadeva odpraviti to žalostno zapuščino minulih težkih časov. Nekaj barak je že porušeni; stanovalci so dobili lepša primernejša stanovanja. Kajpak, dokler pa ni na razpolago primernih stanovanj, res ni mogoče vseh barak porušiti.

Ko pa smo ravno pri barakah, velja pripomniti, da v njih stanujejo predvsem delavci. Z drugo besedo povedano: delavci so veliko bolj prizadeti kot upokojenci. Še vedno stanuje v rudniških stanovanjih 38 upokojencev, medtem ko je 87 aktivnih rudarjev brez stanovanja, ali pa so zelo oddaljeni od rudnika. Naj povemo še to, da nekateri stanujejo po več ur oddaljeni od svojih delovnih mest. Za jutranji »šilt« morajo vstati že ob dveh zjutraj, od dela pa se vračajo pozno popoldne. Ti delavci so veliko bolj upravičeni, da se pritožujejo! Prav zato je stanovanjska uprava pred kratkim predlagala, da bi se del upokojencev, ki imajo morebiti kak prostor na deželi, odselili tja, na njihovo mesto pa bi prišli resnično oddaljeni delavci. Ali pa, da bi se napravila zamenjava, se pravi, da bi upokojenci dobili tista stanovanja, kjer sedaj stanujejo oddaljeni rudarji. Morda je ta odločitev nekoliko razburila upokojence. Toda vse doslej ni bil niti eden upokojenec prisiljen presejati niti ne bo v bodoče. Vendar bi bilo prav, da bi upokojenci spoznali, da je potrebno, da rudnik dobi prepotrebna stanovanja za aktivne rudarje.

Upokojeni rudarji, delavci, uslužbeneci bodo tudi v bodoče, kot doslej, deležni skrbi ljudske oblasti in rudniške uprave. O kakšnem zapostavljanju in preganjanju ni bilo in niti ne bo mogoče govoriti.

Poznavalci!

Pripomba uredništva: Poslali smo v Senovo našega sodelavca, ki je preveril članek senovskih upokojencev. Moramo priznati, da so pisali članke neutemeljeno kritizirali postopanje stanovanjske uprave! Doslej še niso nobenega pregnali iz stanovanja. Jasno pa je, da se rudnik prizadeva vse oddaljene rudarje preseliti čim bližje delovnim mestom, kajti večurna vožnja pomeni velik napor za rudarje. Upokojenci naj nekoliko razmislijo o tem precejšnjem problemu in skušajo pomagati stanovanjski upravi, ki si prizadeva urediti to vprašanje povoljno za upokojence in rudarje. Res! Težko je s stanovanji ne le v Senovem, marveč v vseh naših zasavskih krajih. Prej ne bo boljše, dokler ne bomo zgradili še več stanovanjskih hiš. Tega pa ne bomo mogli storiti kar čez noč, marveč šele v nekaj letih.

S skupne seje upravnih odborov Gostinske zbornice Krško-Trbovlje

Za tesnejšo povezavo s članstvom

Dne 11. avgusta sta imela upravnata odbora Gostinske zbornice Krško in Trbovlje skupno sejo, ki sta na njej obravnavali vprašanje združitve obeh zbornic zaradi nove upravno-teritorialne razdelitve Slovenije. Oba odbora sta se sporazumela, da bo sedež nove združene zbornice v Trbovljah. Ker pa je gostinsko omrežje v krškem okraju zelo razprostrto, bo ostala v Krškem izpostava zbornice. S članstvom je potrebna najtesnejša povezava in mu je treba nuditi hitro pomoč. Do občnega zbora bosta poslovali še obe zbornici. Izvolili so tudi koordinacijski odbor, ki bo vodil vse delo, uredil pravna in premoženjska vprašanja združenih zbornic, bodoče tajništvo, namestitev potrebnega osebja, zborničnih prostorov, kakor tudi statut nove zbornice itd. Šla je pogosto k sejem, v važnih prilikah pa skliče plenum, ki ga sestavljata oba upravna odbora. Zadana mu je naloga, da budno spremlja problematiko gostinstva in o tem sproti obvešča oblastni organ. V zvezi s pravilnikom o strokovni izobrazbi delavcev, ki so zaposleni v gostinskih podjetjih in gostiščih, bo spričo bližajočega se termina (30. junija 1956) organiziral takoj po sezoni potrebne tečaje internatskega tipa, da omogoči ustrezno usposobljenost še vsem tistim, ki imajo potrebne pogoje. Dalje zbira gradivo k predlogu za družbeni plan za leto 1956 ter pripravlja gradivo za občni zbor, ki bo takoj ob Novem letu.

Gostinsko šolo v Ljubljani je

Še več izobraževalnega dela

(Nadaljevanje s 1. strani)

dela. Vendar je še nekaj podružnic, v katerih delo šepa v nekaterih podružnicah so uspeli vzbuditi zanimanje za zmanjšanje obsega dela. Rezultati tega dela niso izostali. Število obratnih nesreč se je letos zmanjšalo za 13%. Kajpak pa bo treba še več naporov v tej smeri, zlasti v rudnikih Senovo, Globoko in Krmelj.

V razpravi ni sodelovalo kaj prida delegatov. Vendar ni bila nezanimiva. Razpravljali so o tarifnih pravilnikih in o nagrajevanju po učinku dela. Pa tudi o vajenih so se dodobra pomenili. V sedanjem trbovliškem okraju je 1200 vajencev. Delegati so se zavzemali, da bo treba njihove prejemke stimulirati po učnih uspehih. Prav tako so predlagali naj bi prišlo posredovalnice za delo pod okrilje sindikatov. Razpravljali so še o gospodarskem kriminalu, vzgoji mladih delavcev upokojencev in skrbi za tuberkulozne bolnike.

Na kraju so izvolili 27 delegatov za plenum Okrajnega sindikalnega sveta pet delegatov za nadzorni odbor in poslali pozdravne brzojavke tov. Mihlu Markinu ter predsedniku Republiškega sveta ZSS tov. Janku Rudolfu.

Popoldne so si ogledali novo tovarno celuloz in papirja.

Štiri ure hudega boja

Zmagovite akcije 1. bataljona III. VDV brigade v Zgornji Rečici nad Laškim

Pusto in deževno spomladansko jutro v aprilu 1945. Prvi bataljon III. VDV brigade tabori v Zgornji Rečici nad Laškim. Borec imajo prepolne roke dela, posebno intenzivno na osvobodjenem teritoriju je treba borbe dobro nahraniti in opremiti. Ves bataljon čisti orožje. Tokrat smo v Rečici v polni formaciji. Z drznimi akcijami smo Nemcem pognali precej strahu in trepetu v koži.

V kmečki sobi, kjer se je utoril štab, imamo polno skrbi. Poročila naših obveščevalcev pravijo, da prihaja na teren formacija 34 nemških prostovoljcev iz Hrasnika. Dola in Laškoga, da polovi svoje vojake, ki so pred dnevi po naših zvezah vstopili v našo vojsko. Tistih 25 Nemcev se je sprva med nami obnašalo s precejšnjim nezaupanjem. Toda pozneje so se izkazali kot odlični borci. V mnogih primerih, ko smo klicali prostovoljce v težje akcije, so bili tudi med prvimi; spoznali so svojo zablodo in ji dajali duška z brezobzirno masčevalnostjo nad fašističnim nasiljem.

Naš bataljon, posebno njegov

obiskoval, s kriškega področja v šolskem letu 1954/55 I. razred sedem in II. razred šest dijakov; od teh je bila Stevanja Bizjak iz Srednjega Arta pri Krškem do sedaj najboljša učenka šole, kar je zanj hvalvredno in v ponos našemu gostinstvu. Nekaj učenek je delalo do 15. avgusta enomesečno počitniško prakso v Cateških toplicah in v kolodvorski restavraciji v Brežicah ter so pokazale povsem zadovoljlive uspehe. Za šolsko leto 1955/56 so sprejeli v I. razred iz našega področja 4 kandidatk. Ker je vpis fantov do sedaj zelo majhen, bo gostinska šola pri dodatnem vpisu v začetku meseca septembra sprejela še 20 učenec, predvsem fante. Sprejemajo

se kandidati z dopolnjenim 15. letom starosti in uspešno skončano nižjo srednjo šolo. Dijaki dom je priključen šoli in nudi gojencem stanovanje in hrano. Kandidati lahko vložijo prošnjo za sprejem preko Gostinske zbornice Krško ali Trbovlje, kjer dobijo še podrobnejša navodila.

Gostinska podjetja, gostišča, delavsko-uslužbenske restavracije in menze zamorejo izkoristiti priliko za nakup preostalega inventarja in raznega drugega blaga iz I. gostinsko-turistične razstave Jugoslavije, kot n. pr. emailirane posode, prte, kuhinjske krpe in jedilno orodje z 20—80 odstotnim popustom v Gostinskem magazinu v Zagrebu, Jurišičev, ulica števil 3.

Konec tega meseca se bosta združili Okrajna gasilska zveza Krško in Trbovlje, zato je prav, da na kratko pogledamo delo OGZ Krško.

OGZ ima na področju okraja 63 gasilskih društev, od teh je 7 industrijskih. Področje je razdeljeno na 11 sektorjev, katerim poveljujejo sektorski poveljniki, ki imajo čim gasilskega častnika. Vsak sektor ima na svojem območju 4 do 12 gasilskih društev. Primanjkuje pa jim gasilskih podčastnikov. V Medvodah imajo šolo za gasilske podčastnike, vendar je ta šola pozimi prenapolnjena, poleti pa prazna, ker se pomladi in poleti ljudje težko odtrgajo od rednega dela.

Upravni odbor je razdeljen na več svetov, tako kulturno-svetovni, sanitarni in podobno. Vodja vsakega sveta je tudi član upravnega odbora. Vsi svetovi svoje delo dobro opravljajo. Po društvi so vsako leto ocenjevanja v komisiji, ki ocenjujejo delo posameznih društev. Uvedli

Sindikalisti iz Pule v Krškem

Videli so napredek mesta in vrsto industrijskih podjetij

Pred dnevi so prišli v Krško na dvodnevni obisk člani sindikata iz Pule, da vrnejo obisk sindikalne podružnice sindikata Krško št. 1, ki je last obiskala Pulo.

Med svojim bivanjem v Krškem so si gostje ogledali Tovarno celuloze in papirja, Tovarno čokolade in likerjev, Kovinarsko zadrugo in Ekonomijo KZ v Sremitu. Nad uspehi, ki so jih v desetih letih dosegli naši delovni kolektivi, so bili prijetno presenečeni. Predvsem jih je presenetila Kovinarska zadruga, kajti take delavnice v Puli nimajo, da ne govorimo o Tovarni celuloze in papirja. Med obiskovalci so bili večidel mladi fantje, ki še niso videli dosti sveta in so si tem bolj z zanimanjem ogledovali vse stvari.

se tudi kategorizacijo društev. V A kategorijo sodi v okraju pet društev. Ta društva imajo posebne naloge; na intervencijo morajo po vsem okraju, kdaj pa kdaj tudi drugam.

Po vojni so v Krškem okraju zgradili gasilski dom na Bizelskem, Obražju, Podbočju, Senovem, Sevnici in pri Tovarni celuloze in papirja na Vidmu. Vrsto domov pa so po vojni obnovili s prostovoljnimi delom.

Za uspešno izpolnjevanje gasilske službe je nujno potreben dober avtopark. Zal imajo v vsem okraju na razpolago le 11 avtomobilov. Gasilska društva imajo le 45 brizgal, 12 brizgal pa imajo industrijska društva.

Letos je bilo na področju krškega okraja 28 požarov, kjer so skoro povsod sodelovali gasilci.

Tudi prireditve gasilskih društev so danes povsem drugačne, kot so bile včasih, ko so se omejevale zgolj na veselice. Vsaka prireditev je sedaj vezana na strokovno vsebino. Prire-

dejo pa tudi samostojne koncerte, saj imajo vrsto dobrih godb na pihala dva orkestra in tri tamburaške zbornice ter pevski zbor v Sevnici.

Kot vidimo je delo gasilskih društev v krškem okraju zelo pisano. Sedaj ob združitvi obeh okrajnih zvez bodo bodo naloge nedvomno še večje.

Letos je bilo na področju krškega okraja 28 požarov, kjer so skoro povsod sodelovali gasilci. Tudi prireditve gasilskih društev so danes povsem drugačne, kot so bile včasih, ko so se omejevale zgolj na veselice. Vsaka prireditev je sedaj vezana na strokovno vsebino. Prire-

dejo pa tudi samostojne koncerte, saj imajo vrsto dobrih godb na pihala dva orkestra in tri tamburaške zbornice ter pevski zbor v Sevnici. Kot vidimo je delo gasilskih društev v krškem okraju zelo pisano. Sedaj ob združitvi obeh okrajnih zvez bodo bodo naloge nedvomno še večje.

Letos je bilo na področju krškega okraja 28 požarov, kjer so skoro povsod sodelovali gasilci. Tudi prireditve gasilskih društev so danes povsem drugačne, kot so bile včasih, ko so se omejevale zgolj na veselice. Vsaka prireditev je sedaj vezana na strokovno vsebino. Prire-

dejo pa tudi samostojne koncerte, saj imajo vrsto dobrih godb na pihala dva orkestra in tri tamburaške zbornice ter pevski zbor v Sevnici. Kot vidimo je delo gasilskih društev v krškem okraju zelo pisano. Sedaj ob združitvi obeh okrajnih zvez bodo bodo naloge nedvomno še večje.

Letos je bilo na področju krškega okraja 28 požarov, kjer so skoro povsod sodelovali gasilci. Tudi prireditve gasilskih društev so danes povsem drugačne, kot so bile včasih, ko so se omejevale zgolj na veselice. Vsaka prireditev je sedaj vezana na strokovno vsebino. Prire-

dejo pa tudi samostojne koncerte, saj imajo vrsto dobrih godb na pihala dva orkestra in tri tamburaške zbornice ter pevski zbor v Sevnici. Kot vidimo je delo gasilskih društev v krškem okraju zelo pisano. Sedaj ob združitvi obeh okrajnih zvez bodo bodo naloge nedvomno še večje.

Letos je bilo na področju krškega okraja 28 požarov, kjer so skoro povsod sodelovali gasilci. Tudi prireditve gasilskih društev so danes povsem drugačne, kot so bile včasih, ko so se omejevale zgolj na veselice. Vsaka prireditev je sedaj vezana na strokovno vsebino. Prire-

dejo pa tudi samostojne koncerte, saj imajo vrsto dobrih godb na pihala dva orkestra in tri tamburaške zbornice ter pevski zbor v Sevnici. Kot vidimo je delo gasilskih društev v krškem okraju zelo pisano. Sedaj ob združitvi obeh okrajnih zvez bodo bodo naloge nedvomno še večje.

Šolski odbor nižje gimnazije v Sevnici pred odgovornimi nalogami

Učnih prostorov je premalo

Na zadnji seji v sredo, 10. tega meseca so se člani odbora spoznali z učno-vzgojnimi problemi in uspehi v minulem šolskem letu ter z materialnimi težavami šole. V skladu z nalogami, ki jih ima odbor kot družbeni organ v pogledu izboljšanja materialnih in drugih pogojev za delo in življenje šole, so udeleženci sklenili da zainteresirajo gospodarske in družbene organizacije v Sevnici za probleme, ki terjajo hitro rešitev. V času svojega desetletnega obstoja šola od lokalnih činiteljev ni dobila nobene neposredne podpore za nakup učil niti za popravilo šolske stavbe, temveč je bila izključno odvisna od proračunskih sredstev, ki pa niso mogla zadovoljiti dejanskih potreb. — Najdalje so se člani odbora zadržali pri obravnavanju zelo perečega vprašanja učnih prostorov. Sedem razpoložljivih učilnic sprejme v eni izmeni 250 učencev. Če v šolskem letu 1955/56 bo razpoložljiva kapaciteta do skrajnosti izkoriščena, tako dopoldne kot popoldne. Odprli bomo namreč 14 oddelkov s skupno 480 učencev — a naslednje leto, ko pričakujemo nadaljnji porast številnega stanja dijakov, sploh ne bo mogoče sprejeti vseh prijavljenec. Upoštevati moramo, da je nižja gimnazija v Sevnici zaradi zelo obsejnega šolskega okolja po številnem stanju najmočnejša ustanova te vrste v krškem okraju in ji je treba kot taki nuditi vse možnosti za neoviran razvoj in delo.

Potreba po centralnem šolskem poslopu v Sevnici je iz dneva v dan bolj prečeta. Pri bližnjem podobu, v kakšnem obsegu se bo treba lotiti gradnje, dobimo šele, če številčnemu stanju nižje gimnazije dodamo prav toliko učencev osnovne šole.

Šolski odbor, učiteljski zbor in ravnateljstvo se v polni meri zavedajo težke in odgovorne naloge, ki jih čaka pri nadaljnjem delu in skrbi za reden pouk pod neugodnimi pogoji. Trdno smo prepričani, da se bodo delavski svet in upravni odbori naših gospodarskih organizacij polnoštevilno odzvali in materialno podprli njihovo prizadevanja.

Kot vidimo je delo gasilskih društev v krškem okraju zelo pisano. Sedaj ob združitvi obeh okrajnih zvez bodo bodo naloge nedvomno še večje.

Pravni kotichek

Kdo izdaja odločbe o odpovedi

IN KAKŠNE SO PRITOŽBENE PRAVICE?

Delovno razmerje delavcu ali uslužbencu gospodarske organizacije preneha med drugim tudi z odpovedjo. Odločbe o odpovedi izdaja po čl. 38 temeljnega zakona o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji delavcem in uslužbencem — razen vodilnim — direktor podjetja, t. j. organ, ki je pristojen za sklenitev delovnega razmerja. Delovno razmerje se lahko odpove le v mesecu, če pa je prvi dan odpovedi nedelja oz. državni ali narodni praznik teče odpoved od prvega naslednjega meseca.

Delovno razmerje pa se ne more odpovedati delavcu ali uslužbencu med boleznijo in bolezenskim dopustom oziroma zdravljenjem, nadalje nosečnosti in materi, ki doji do dopolnjenih 8 mesecev dojenja, v času orožnih vaj, članu delavskega sveta in upravnega odbora podjetja, dokler traja njegov mandat. Članu skupščine zavoda za socialno zavarovanje, poslancu pri Svetu proizvajalcev in vojnemu in delovnemu invalidu.

Pri odpovednem roku je treba upoštevati vso dobo zaposlitve, ki je delavcu ali uslužbencu priznana v delovni knjižici, torej ne le delovna doba pri podjetju, ki prizadetemu ali uslužbencu gospodarske organizacije preneha med drugim tudi z odpovedjo. Odločbe o odpovedi izdaja po čl. 38 temeljnega zakona o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji delavcem in uslužbencem — razen vodilnim — direktor podjetja, t. j. organ, ki je pristojen za sklenitev delovnega razmerja. Delovno razmerje se lahko odpove le v mesecu, če pa je prvi dan odpovedi nedelja oz. državni ali narodni praznik teče odpoved od prvega naslednjega meseca.

Delovno razmerje pa se ne more odpovedati delavcu ali uslužbencu med boleznijo in bolezenskim dopustom oziroma zdravljenjem, nadalje nosečnosti in materi, ki doji do dopolnjenih 8 mesecev dojenja, v času orožnih vaj, članu delavskega sveta in upravnega odbora podjetja, dokler traja njegov mandat. Članu skupščine zavoda za socialno zavarovanje, poslancu pri Svetu proizvajalcev in vojnemu in delovnemu invalidu.

Pri odpovednem roku je treba upoštevati vso dobo zaposlitve, ki je delavcu ali uslužbencu priznana v delovni knjižici, torej ne le delovna doba pri podjetju, ki prizadetemu ali uslužbencu gospodarske organizacije preneha med drugim tudi z odpovedjo. Odločbe o odpovedi izdaja po čl. 38 temeljnega zakona o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji delavcem in uslužbencem — razen vodilnim — direktor podjetja, t. j. organ, ki je pristojen za sklenitev delovnega razmerja. Delovno razmerje se lahko odpove le v mesecu, če pa je prvi dan odpovedi nedelja oz. državni ali narodni praznik teče odpoved od prvega naslednjega meseca.

Delovno razmerje pa se ne more odpovedati delavcu ali uslužbencu med boleznijo in bolezenskim dopustom oziroma zdravljenjem, nadalje nosečnosti in materi, ki doji do dopolnjenih 8 mesecev dojenja, v času orožnih vaj, članu delavskega sveta in upravnega odbora podjetja, dokler traja njegov mandat. Članu skupščine zavoda za socialno zavarovanje, poslancu pri Svetu proizvajalcev in vojnemu in delovnemu invalidu.

Pri odpovednem roku je treba upoštevati vso dobo zaposlitve, ki je delavcu ali uslužbencu priznana v delovni knjižici, torej ne le delovna doba pri podjetju, ki prizadetemu ali uslužbencu gospodarske organizacije preneha med drugim tudi z odpovedjo. Odločbe o odpovedi izdaja po čl. 38 temeljnega zakona o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji delavcem in uslužbencem — razen vodilnim — direktor podjetja, t. j. organ, ki je pristojen za sklenitev delovnega razmerja. Delovno razmerje se lahko odpove le v mesecu, če pa je prvi dan odpovedi nedelja oz. državni ali narodni praznik teče odpoved od prvega naslednjega meseca.

odpoveduje službo.

V pravih podjetjih se glede odpovedi odreja med drugimi obveznostmi podjetja, da delavcu ali uslužbencu med odpovednim rokom omogoči, da v rednem delovnem času najmanj 8 ur tedensko išče novo zaposlitev, ter mu kljub temu izostanku z dela pripada redna plača po tarifni postavki.

Upravni odbor ali delavski svet nista pooblašena za izdajanje odločb o odpovedi, razen vodilnih uslužbencev, kar je razumljivo, ker bi sicer delavec ali uslužbenec tedaj izgubil pritožbeno instanco v podjetju. Delavec oz. uslužbenec se namreč zoper odločbo direktorja podjetja lahko pritoži na upravni odbor, zoper odločbo upravnega odbora pa na delavski svet podjetja. Seveda je vsak delavec ali uslužbenec upravičen, da se zoper odločbo o odpovedi pritoži tudi na arbitražo za odločanje o odpovedi pri ljudskem odboru (mestnem oz. okrajnem) ter imajo tako delavci in uslužbeneci gospodarskih organizacij dve pritožbeni poti, t. j. na višji organ samoupravljanja v podjetju, drugo pa na državni organ, to je arbitražo za odločanje o odpovedih.

lečnam je tudi na njihovih obrazih sijalo zmagovalstvo, tišata radost, ki ne pozna meje in ob kateri so naši borci dajali vse, ko so si v krvi krčili pot do svobode.

Alli treba je bilo odriniti dalje, kajti Nemci so med bojem z raketami klicali na pomoč. In ta utegne priti vsak hip iz Laškega.

Vaščani so v radosti jokali in nas objemali. Z vozov so nosili in zlagali živce in obleke, ki jih je zanj namenaval oropati. Mi pa smo na prazne vozove naložili ranjence ter zaplenjeno orožje in opremo. Iz nemških nahrbtnikov smo na kupe stresali metle, vaščanov. Živino smo izpregli — njeno delo so opravili ujetniki, ki so komajda še odnesli celo kožo pred masčevalnim domačinom.

Ko se s to čudno kolono pomikamo proti Gozdniku, nas iznenada z groznim krikom skuja ustaviti leteti nemški vojak z naperjeno puško. Vpijejo, naj se vdamo. V divjem vpitju je prišel slednjič do nas s prazno puško. Smejali smo se temu poraženemu brezumju. Mitraljeze Resnik je pograbil tega tepeca za vrat in ga vpregel med druge ujetnike.

Rečica in njeni dobri ljudje so po tej zmagoviti akciji prosteje zadihali, dokler niso v lju-bezni do svojih borcev dočakali popolne svobode.

Dušan Povše, Trbovlje

V Senovem praznujejo 30-letnico kulturno-prosvetnega dela

Zagorje postaja lepše

Kal je lepo pognala ...

Te dni praznuje Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« na Senovem s Tedom kulture z 10. obletnico naše osvoboditve tudi desetletnico svojega kulturnega dela. Ves teden je izpolnjen s pisanim kulturnim in športnim programom — jutri, v nedeljo pa bo društvo z raznimi prireditvami slovesno razvilo svojo zastavo.

Poleg desetletnice kulturnega dela v svobodi pa praznuje senovska »Svoboda« hkrati še drug jubilej in sicer 30-letnico svojega kulturno-prosvetnega dela v kraju sploh.

Kmalu po prvi svetovni vojni — že leta 1925 — so senovški rudarji začutili potrebo, da ustanove v svojem kraju delavsko kulturno-prosvetno društvo, ki naj bi začelo z vzgojnim, kulturnim in prosvetnim delom med delavstvom. Ustanovili so tedaj »Svobodo«, ki je takoj v začetku pričela delati z raznimi sekcijami — dramsko, godbeno, oz. tamburaško sekcijo kakor tudi s knjižnico. Središče dela »Svobode« je bilo v Delavskem domu. Pod udarci takratnega režima pa je morala »Svoboda« prenehati s svojim delom. Nadaljevalo ga je društvo »Vzajemnost«, ki je delovala vse do začetka druge svetovne vojne. V času naše narodnoosvobodilne vojne so se mnogi Svobodarji aktivno vključili v narodnoosvobodilno gibanje ter s tem najverneje pokazali svojo pripadnost k delavskemu razredu in slovenskemu ljudstvu v njegovem boju za obstoj, pravico in svobodo.

Ze takoj po osvoboditvi, leta 1945, so na Senovem ustanovili Ljudsko prosveto, ki je s pomlajenimi močmi in velikim članom začela s kulturno-prosvetnim delom v tem rudarskem kraju. Prvi predsednik kulturno-prosvetnega društva na Senovem je postal tov. Lojze Avsenak, ki je še danes marljiv in zvest delavec v kulturno-prosvetnem življenju na Senovem. Med najmočnejše oddelke društva so tedaj šteli predvsem gledališki, pevski in fizikturni odsek, pa tudi delo knjižnice se je razmahnilo, zlasti se z uspešno izvedeno akcijo zbiranja knjig. Pomejše se je iz sestava Ljudske prosvete odcepil fizikturni odsek in pričel s delom v samostojnem društvu »Rdeča zvezda«, v sestavi Ljudske prosvete pa se je vključila še Ljudska univerza.

Vse kulturno-prosvetno delo po vojni se je razvilo v solski dvorani na Senovem. Ta dejavnost je zavzemala že takrat zavidno višino v okrajnem merilu, saj je senovški pevski zbor po kvaliteti in po številu presegal mnoge druge rutinirane pevske zbornice in to ne samo v mejah krškega okraja. Rasti pa so tudi uspehi gledališke družine na Senovem, ki se je s svojimi uspešnimi nastopi vse bolj uveljavljala kot priznana

dramska skupina, saj je že takrat žela številna priznanja ne samo svoje domače, marveč tudi tuje publike ob svojih gostovanjih v drugih krajih. Pa ne samo to: pod taktirko tov. Milka Skoberneta se ni na Senovem dvignilo na zavidno višino samo zborovsko petje, marveč je leta spretno organiziral še senovski orkester.

Leta 1948 se je Ljudska prosveta na Senovem preimenovala

manjejo v času svojega delovanja izredno lep napredek. K temu pomembnemu napreduku so se zlasti pripomogli požrtvovalni posamezniki, ki se niso zbaljali velikega truda in nesebičnega dela na kulturno-prosvetnem področju. Prav je, da se ob tem velikem prazniku spomnimo teh pionirjev še posebej, kot n. pr. tov. Brenceta, Hrušovarja in pokojnega Radija, nadalje Lojzeta Avsenaka,

V senovški šoli so minulo nedeljo odprli gospodarsko razstavo, ki se jo je ogledalo veliko število Senovčanov

la v SKUD »Bohor« ki je uspešno razvijal svoje nadaljnje kulturno-prosvetno delo. V sestavi SKUD »Bohor« je vstopila tedaj tudi Delavska godba na pihala, ki je predstavljala v društvu močno, pomembno sekcijo. Tudi delavska godba je uspešno nastopala doma in v drugih krajih.

Leta 1952 se je preosnovalo kulturno-prosvetno delo v delavskih vrstah. Ustanovili smo sedaj tradicionalne predvojnne »Svobode«. Tudi na Senovem smo ustanovili Delavsko prosvetno društvo »Svoboda«, ki je takoj prevzelo vse tedanje sekcije SKUD »Bohor« in z novimi močmi začelo svoje veliko poslanstvo — z dvigom kulturne ravni našega delovnega človeka.

V tridesetih letih so opravila delavska kulturno-prosvetna društva kakor drugod tudi na Senovem pomembno delo med delavstvom, posebno razgibano pa je bilo to delo v zadnjih desetih letih po naši osvoboditvi. Danes, ob tridesetletnem prazniku senovske »Svobode« deluje pod njenim okriljem že 8 sekcij: najmočnejši sta dramska in pevška sekcija z mešanim zborom in močnim orkestrom, ki si je s svojim kvalitetnim izvajanjem utri pot daleč izven meja ožje domovine. Poleg teh sekcij deluje v društvu še Ljudska univerza, knjižnica in Glasbena šola ter priznana godba na pihala. Ob uspehih, ki jih je dosegla godba s svojimi nastopi in prireditvami, vzgaja v svoji sredi mlad, mnogo obetajoč godbeni naraščaj. Vse te sekcije zazna-

Horjaka, Skoberneta, Zupančiča, Umeka in še številnih drugih, ki so mnogo pripomogli k uspehu senovske »Svobode« in njenih sekcijah. Samo gledališka in pevška sekcija sta imeli v tem razdobju vsaka preko 100 nastopov, okrog 40 predavanj je priredila Ljudska univerza, nad 200 samostojnih nastopov je imela nadalje delavska godba na pihala. Ni manj uspešno delo so opravili tudi Glasbena šola, knjižnica ter pevski oktet in še druge sekcije senovske »Svobode«.

Oba društvena praznika je senovska »Svoboda« počastila s Tedom kulture, ki traja od 14. do 21. avgusta t. l. Ves ta Teden je izpolnjen z bogatim programom ob sodelovanju godbenikov, pevcev, gledališ-

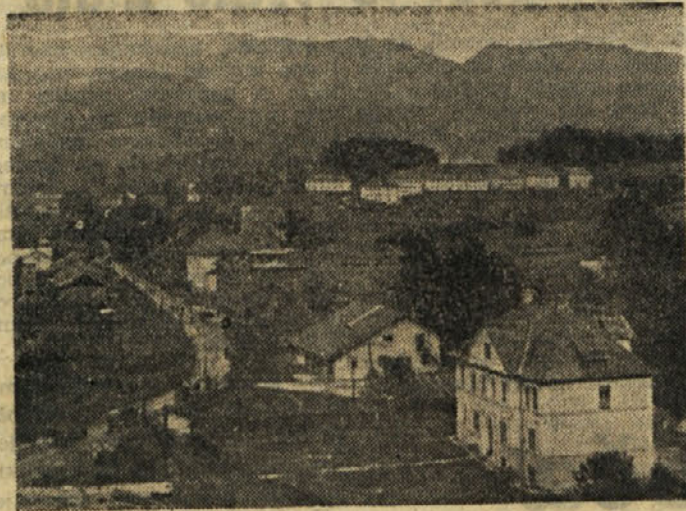
nikov, športnikov in šahistov ter z gostovanjem brestaniških kulturnikov. V Tedu kulture je na Senovem tudi gospodarska razstava, ki med drugim z raznimi grafikoni prikazuje kulturno-prosvetno dejavnost v povojnih letih. V tem Tedu so na sporedu telovadna akademija, šahovsko tekmovanje, predavanje Ljudske univerze, gledališke igre, nogometna tekmovanja itd. Jutri, v nedeljo, zadnji dan Teda kulture pa bo še posebno slovesen. Po budnici, ki jo je priredila delavska godba na pihala v zgodnjih jutranjih urah, bo sledila dopoldne najprej živinorejska razstava (prvič v takšni obliki v tem kraju) — popoldne pa bo na igrišču v Dovškem slavnostno razvite zastave »Svobode«, nato pa ljudsko rajanje. Teden kulture s svojo razstavo bo dostojen prikaz dosežanj plodnega dela na Senovem na kulturno-prosvetnem področju v predvojnih letih, kakor tudi v letih po naši osvoboditvi, s katerim bomo hkrati dostojno počastili desetletnico naše svobode.

LISTNICA UREDNIŠTVA!

OBISKOVALCI KINA VIDEM-KRŠKO NAM PIŠEJO

Upravičeno vprašujemo, zakaj naš Zasavski tednik ne objavlja sporeda kinematografa v Krškem. Če je na zadnji strani prostor za športne dogodke, menimo, da bi bil prostor tudi za objavo filmskih predstav.

Obiskovalci
Pripomba uredništva! Ne moremo povedati kino-obiskovalcem v Krškem, zakaj nam uprava kinematografa ne pošilja svojih programov. Nikoli nismo odrekli nobene objave. Često-krat priobčimo kakšno objavo celo brezplačno. Pa tudi objave za sporede kinematografov niso drage. Nasprotno! Petkrat cenejše kot pri dnevnem časopisu. Upamo, da nam bo tudi uprava krškega kinematografa začela pošiljati svoje programe, kajti verjetno bo rada ustregla želji svojih obiskovalcev, ki so hkrati tudi naši bralci.

Pogled na Senovo — v ozadju nova rudarska stanovanjska kolonija

Pred kratkim so v Zagorju obhajali svoj tretji občinski praznik. Praznovati so ga pod geslom: »Pozdrav novi občini!« Ni namen teh vrstic, da bi opisovali potek prireditve, ki so se vrstile v počastitev občinskega praznika, umestno pa je, da omenimo, da je Zagorje tudi v tem pogledu pokazalo prav lep napredek. Vse prireditve so bile tako pisane in bogate ter dobro pripravljene, da lahko izrečemo k temu zaslužene čestitke. Hkrati pa izražamo še željo: »Le tako naprej!«

Ustavimo pa se ob tej priložnosti nekoliko pri naših oknih, pregledamo malo naša predhija, dvorišča in vogale. Ali smo tudi v tem pogledu kaj napredovali ali smo ostali pri starem?

Če te pot zanese okrog Koprivca na Cankarjev trg, lahko s pridom ugotoviš, kako prijazno te pozdravljajo rože na oknih hiše Drnovšek in nato dalje okna šole. Prav tako se postavlja tamkej glasbena šola in tudi druge hiše. Tako bi morali biti povsod! Vendar pa temu še ni tako. Vemo, da so še razni za-držki in zapreke, vemo nadalje, da res še ni mogoče, da bi vladal v vsakem pogledu povsod red. Toda res je tudi, da pospravljamo predhija, dvorišča in vogale, in da tudi krasimo okna v prvi vrsti le zaradi nas samih in da šele o drugi vrsti mislimo na vse tiste, ki nas po naključju obiščejo in razmišljajo o naši redoljubnosti in smislu za lepoto. Gotovo je, da pospravljena dvorišča in predhija prijetno učinkujejo na vso okolico ter na goste, ki pride mimo. Tako je tudi z rožami na oknih in rožami na naših vrtovih. Zato ne bo odveč, če bomo morda kakšne najbolj kričeče primere, ki se ne skladajo z lepoto in redom kraja, obravnavali konkretno. Tedaj naj prizadejati pač samj gledajo in premišlujejo, kako bodo svojo brezbriznost in morda celo zanikrnost opravičili. Prosim bi tudi prebivalce Zagorja, da se javno oglašajo vsi tisti posamezniki, ki opazujejo kakšne kričeče primere, ki kazijo lepoto kraja, ki pa bi jih bilo mogoče z malo dobre volje in brez velikih stroškov odpraviti, se pa vendar še zavlačujejo iz dneva v dan. Ob praznovanju občinskega praznika lahko rečemo, da so bili vsaj

vsaj javni prostori in glavne ulice v kraju nekoliko v redu. Vendar pa je v stranskih ulicah in krajih ostalo še marsikaj, kar bomo morali popraviti in odpraviti za zmeraj. Vse take in podobne primere bomo, če bo treba, obravnavali javno v našem listu. Ali ne bo neprijetno prizadetim, če bodo javno navedeni v časopisu? Naj vsi, ki se fih to tiče, poprej razmislijo in store vse potrebno!

Preden se bomo lotili nekaterih zasebnih lastnikov javno, danes vprašujemo: ali je sploh kdo v Zagorju odgovoren za to, kakšen je dostop do rudniških hiš na Polju — in če je, zakaj se tamkaj ne uredi dvorišča in predhijni prostori, zakaj se ne posujejo vsaj s peskom in čemu se tamkaj na potrebnih mestih ne montira javna razsvetljava? Saj je dostop k tem hišam naravnost vratomolen in nemogoč, zlasti ob deževnih dneh, ko so po raznih kotanjah kar cele mlake! Z dovolom potrebnega peska bi bilo verjetno mogoče to vprašanje rešiti na udarniški način, če to ni mogoče drugače, javno razsvetljava za varen dostop k hišam ponudi pa bo treba na vsak način urediti. Tudi vsa okna niso ravno v okras. Čestj zmage in razbošeno perilo tudi ne sodi na hišne balkone!

Poudarjamo, da nimamo neme-ns, da bi nekoga, ki ni stvarno kriv, javno ošibali, vsekakor pa ne bomo dolgo razmišljali, da ne bi vseh podobnih napak obravnavali konkretno, če bo to potrebno. Pomnimo, le, da radi živimo le v lepem kraju in okolju in da se le tedaj počutimo res udobno, pomislimo nadalje, da s pazljivo stjo in drobnim delom posameznikov in vseh lahko še marsikaj izboljšamo. Za vse tiste pa, ki so odgovorni za videz naselja na Polju, naj bodo prednje vrstice v opomin! Nisi stopijo na plan in uredijo vse dohode v to naselje in javno razsvetljava, kakor se to spodobi za kulturne ljudi in da ne bo takih težav, kot smo jih zgoraj navedli.

Posebna komisija, ki pregleduje naše hiše in okna, si je zapisala še več imen za podelitev nagrad, nekaj pa tudi za — opomin! Teden planinskega in turizma v Zagorju je pred durmi — potrudimo se prav vsi za nagrado!

Ob odhodu primarija dr. Julija Murglija

V Posavju splošno znani in priljubljeni zdravnik dr. JULIJ MURGELJ je pred dnevi zapustil Senovo ter odšel v Bosno. Njegova življenjska pot je bila pisana. Rojen je bil leta 1889 v Kranjski gori. Pot ga je nato zanesla na Dolenjsko, kjer je leta 1909. leta maturiral v dolenjski metropoli. Bil je voditelj socialističnega gibanja na tedanji novomeški gimnaziji. Medicinske študije je končal na dunajski univerzi, kjer je bil zelo upoštevan član socialističnega društva dunajskih visokošolcev. Ustanovitelj tega društva je bil znan dr. Fritz Adler, ki je leta 1916, med prvo svetovno vojno ustrelil v neki dunajski restavraciji takratnega ministrskega predsednika grofa Stürgkha. Po

opravljenem doktoratu je bil dr. Murgelj sekundarji na Dunaju pri raznih svetovnoznanih zdravnikih. Od leta 1916 si je svoje znanje izpopolnjeval v armijski bolnišnici pri prvovrstnih profesorjih dunajske in budimpeštanske univerze.

Leta 1919 je prevzel primariat krške bolnišnice, ki je bila tedaj popolnoma obubožana. Po desetih letih jo je tako preuredil in moderniziral, da je leta 1934 napravil v njej že orčni šiv kot prvi zdravnik v Sloveniji. Od leta 1940 dalje je bil župan — general krške občine. Bil je preobremenjen in je želel te posele čim prej oddati komu drugemu. V tej funkciji ga je našla okupacija leta 1941 in junija tega leta mu je okupator to funkcijo odvzel. Med okupacijo je mnogo trpel. Nešteto krat je bil zasiljen od gestapa, ker je ščitil slovenski živelj in mu pomagal, kjer je le mogel. Marsikateroga slovenskega človeka je rešil »Wehrmannschaft« ali kakšne druge prisilne nemške službe. Od leta 1942 dalje je skrbel za zdravje naših partizanov z raznimi mazili in obvezkami. Okupatorju se je zdel sumljiv, zato ga je v avgustu 1943 leta odpustil iz službe. Bil je potem brez službe do osvoboditve, ko je nastopil službo zdravnika na Senovem, ki jo je opravljal vse do julija letošnjega leta.

Polnih 36 let je bil med nami v Posavju. V vsej tej dobi naporena zdravniškega dela se je vedno in povsod dobro zavedal velike človečanske naloge zdravniške. Zanj ni bilo nikoli ure, noči ali slabega vremena, da ne bi se v resnični potrebi takoj odzval in pohitel na pomoč. Pri svojih 66 letih je hodil redno po obiskovat bolnike iz Senovega v Brestanico pa tudi dalje. Marsikdo mu dolguje življenje. Vodil je mnogo sanitarnih tečajev, zlasti za gasilce in PLZ. Bil je zelo priljubljen predavatelj.

Skrtilo in tiho je bilo njegovo delo, zlasti tisto med okupacijo. Če bi bilo drugače bi mu morda ne bilo treba oditi v Bosno zaradi etanovanja. Želja vseh brestaniških volivcev, ki smo ga poznali kot dobrega zdravnika, je bila, da bi se dr. Murgelj po svoji upokojitvi nastanil v Brestanici, kjer bi ga v sili še vedno lahko poklicali na pomoč. Prav posebno pa je bila to želja tistih, ki so bili že več let pod njegovim zdravniškim nadzorom.

(Dalje prihodnje)

Zadnja pisma iz Stalingrada

(Nadaljevanje)

LAHKO SI PRIHRANIS ODGOVOR

Pred letom dni so še čepela v Jüteborgu in so toliko vojno znanost, sedaj pa sedim prav sredi gova in ne vem kaj početi z svo ropotijo. Drugim se godi prav tako. Položaj je nesmišeln. Če kdaj zapaziš v poročilu OKW ime »Carica«, ker bi se lahko kdaj zgodilo, da bi potekali po rečnici, potem veš, kje sem. Ali živimo na mesecu mi ali vi? Sedim z 200.000 možmi sredi blata, okrog so le Rusi in ne smem reči, da smo zaprti, popolnoma in brez upanja.

Tu umirajo pogumni in strahopetni v luknji brez možnosti obrambe. Človek, če bi imel strelivo vsaj za 14 dni, bi bilo zelo veselo streljanje. Moja baterija ima še 26 strelcev, to je vse in ne morega ne pride več. Sem še dokaj pri sebi, imam še razmeroma normalen utrip, deset cigaret, prečeterajšnjim smo dobili juho, danes smo si vzeli iz okrobovalne bombe zolto šunko (ne gre več, oskrbujejo se sami), čeprav v klet! In kurim pohištvo, sem star 26 let in tudi sicer nisem padel na glavo, sem se zelo veselil naravnih naštvov in nebož z nami kričaji »Heil Hitler«, zdaj pa moram poginuti ali v Sibirijo. To ne bi bilo še najslabše, toda to, da vem, da je vse za popolnoma nemogoče zadevo, poganja kri v glavo.

Ljubi, stari prijatelj, lahko si prihraniš odgovor na to pismo, toda pomisli, približno v 14 dneh, na moje vrstice. Ni potrebno imeti dar jasnovidstva, da predvidiš konec. Kako bo resnično, ne boš nikoli izvedel.

IN POTEM NIC VEC

Sestindvajsetkrat sem ti pisal že iz tega prekletega mesta in ti si mi odgovorila s sedemnajstimi pismi. Zdal pišem zopet in potem nič več. Tako, tu je zapisano, dolgo časa sem premišljeval, kako naj bi oblikoval ta vsebinsko težki stavek, da bi v njem poudaril vse in da vseeno ne bi tako prizadel.

Poskušam se od tebe, ker je danes jutraj padla odločitev. V pismu se sploh ne bom dotaknil vojaške strani, to je popolnoma enostranska zadeva. Rusov in apranjanje je samo, koliko časa bomo pri tem še mi. Lahko bo trajalo nekaj dni ali nekaj ur. Pred nama leži najino osebno življenje. Spoštovana so se in ljubilo in čakala dve leti. Bes je, da leži med tem čas, toda on je le žužal napetost ob misli na ponovno soidenje, a v veliki meri tudi očiščil odtujenost. Čas je, ki bo tudi zaprl tane mojega neporoka.

V januarju boš stara 28 let, zelo si še mlada za tako lepo ženo in veseli me, da ti smem

vedno znova napraviti ta poklon. Zelo me boš pogrešala, toda vseeno se ne zapri pred ljudmi. Pusti, naj poteče nekaj mesecev, a ne več. Kajti: Gertruda in Claus potrebujejo očeta. Ne pozabi, da moroš živeti za otroke in ne polagaj preveč bivanja na njunega očeta. Otroci zelo hitro pozabijo in v tej starosti še laže. Natančno si oglej moža, za katerega se boš odločila ter pazi na njegove oči ter njegov stisk roke, kot je bilo pri noju, n ne boš se prevarila. Predosem vzgoji otroke v počtne ljudi, ki nosijo glavo pokonci in lahko vsakemu prostodušno pogledajo v obraz. Te vrstice pišem s težkim srcem, saj itak ne bi perjala, če bi napisal, da mi je lahko. Toda ne skrivaj, ne boj se tega, kar bo prišlo. Reci si vedno in otrokom tudi, ko bodo starejši, da njihovo oče ni bil nikoli strahopeten in naj tudi oni ne bodo

JOKALI BODO DRUGI

To pismo sestavljam zelo težko, kako težko, boš šele uvidela. Žal ni dobra novica, ki je v tem pismu. In tudi ni postala boljša s tem, da sem čokal deset dni. Sedaj se je naš položaj tako poslabšal, da se glasno širi bojazn, da bomo kmalu popolnoma odrezani. Pred kratkim so nam zagotovili, da bo ta pošta še zagotovo odšla. Če bi vedel, da bo še druga priložnost, bi še čakal,

toda ne vem in hočeš nočeš moram spregovoriti. Vojna je za mene končana.

Ležim v lazaretu v Gumroku in čakam, da me bo odpelalo letalo. Najprej me želijo, toda rok vedno znova odgodi. Zelo se veselim, da bom prišel domov, in to bo veliko veselje tudi za tebe, moja ljuba žena. Ko pa bom prišel domov, ne boš vesela. Čisto sem obupan, če mislim na to, da bom ležal pred teboj kot pohabljenec. Toda moroš vendar enkrat izvedeti, da sta mi nogi odstreljeni.

Pisal bom čisto odkrito. Desna noga je popolnoma zmečkana in odrezana pod kolonom, leva pa v slegnu Višji zdravnik pravi, da bom s protezami lahko hodil kot zdrav človek...

Na drugi strani, poleg mene ob stini, leži rojak iz Breslaua, ki nima več roke in nosu. Rekel mi je, da sedaj ne bo več rabil robcev. Ko sem ga vprašal, kaj bo napravil, če bo moral jokat, je odgovoril: »Mi vsi, ki smo tukaj, tudi ti in jaz, ne bomo mogli več priložnosti, da bi jokali. Za nami bodo kmalu jokali drugi.«

VOTLE BESEDE

V rokah imam tvojo odgovor. Zahvale poč ne pričakujem. Tvoje pismo bo kratko. Lahko bi si mislil, ko sem te prosil, da mi pošlita, bil si in ostaneš večno »pravilnost«. Mama in jaz sta to vedela. Toda vendar človek ni mogoč misliti, da boš žrtvoval svojega sina »pravilnosti«. Prosim sem te, da me spraviš ven, ker ta strateški ne misli ni ureden,

da bi zaradi njega grizel travo. Bila bi zate malenkost, če bi zame založil besedo in doseglo bi me ustrezno povelje. Nisi na jasnem o položaju. V redu, oče.

To pismo ni samo kratko, temveč tudi zadnje, ki ti ga pišem. Ne bom imel več priložnosti za pisanje, tudi takrat ne, ko bi hotel. Tudi si ni mogoče misliti, da bi še enkrat stal pred teboj in ti moral reči, kaj si mislim. In ker ti ne bom govoril jaz niti drugo pismo, ti še enkrat pokličem v spomin tvoje besede od 26. decembra: »Vojak si postavi prostovoljno, bilo je lahko, biti pod zastavo v miru, toda težko, visoko jo držati v vojni. Tej zastavi: boš ostal zvest in z njo zmogel.« Te besede so jasneje govorile kot vse tvoje ravnanje v zadnjih letih. Moral se jih boš še spomniti, kajti za vsakega razsodnega človeka v Nemčiji bo prišel čas, ko bo prekinjal blaznost te vojne in spravedel boš, kako votle so besede o zastavi, s katero naj bi zmogel.

Ni zmagae, gospod general, so le še zastave in možje, ki padajo, no koncu pa ne bo več zastav ne mož. Stalingrad ni vojaško nujnost, temveč politična tveganje. In pri tem potkazuješ vaš sin ne bo zvozen, gospod general. Zapri ste mi pot v življenje, izbral bo drugo pot v nasproti smeri, ki tudi vodi v življenje, toda na drugi strani fronte. Mislite na svoje besede in upati je za vse boške, ko se bo sesula kramarija, spomnili zastave in ostali pri njej.

Spoznajmo zemljo,

da jo bomo vedeli pravilno
gnojiti in izkoristiti

O umetnih gnojilih in njih uporabi so pisali že razni članki. Vendar glede uporabe teh gnojil ni splošnega pravila, kajti tla so različna, imajo različno množino hranilnih snovi, ki so rastlinam na razpolago, in so različno kisla.

V laboratoriju Okrajne zadrugne zveze v Krškem so ugotovili precej pisano sliko glede rodovitnosti zemlje v bivšem krškem okraju. Tako so a pr. tla v Dolskem in okolici večinoma apnena in imajo veliko rastlinam dostopnega apna, medtem ko je v Anžah, ki niso niti 10 km oddaljene od Dolskega, zemlja kisla in ji primanjkuje apna. Podobno je na Vidmu pri Krškem; tla v dolini so nevtralna, na bližnji Polšici pa imajo kisloto reakcijo in jim manjka apna.

Kmetovalci, ki bi se ravnali povsod po enakih pravilih gnojenja, bi napravili napako. V apnenih tleh bi z gnojenjem s Tomaževim žlindrom ob večkratni uporabi poslabšali zemljo, medtem ko je v kislilih tleh Tomaževa žlindra odlično fosforno gnojilo.

Zelo važno je poznati zemljo pri izbiri podlage za vinograde. Z neprimerno podlago je vinograd lahko že v naprej obsojen na propad. Navajamo primer: neki vinogradnik nam je poslal zemljo v analizo in vprašuje, kaj naj stori, ker mu vinska trta ne uspeva. Ko smo zemljo analizirali, smo ugotovili sledeče: kalija, fosfora in humusa je primanjkovalo, dušik smo našli v sledovih, apna pa zelo veliko. Predvsem je bila potrebna tla zemlji humizacija, t. j. gnojenje s hlevskim gnojem ali zelenim gnojenjem. Velika količina apna v zemlji pa nam je dala misliti o nedostopnosti železa za rastlino. V resnici smo

ugotovili v teh tleh zelo malo rastlinam dostopnega železa. Posledica tega je pojav na rastlinah, ki ga imenujemo bledičnost ali kloroza listov. Sredstvo proti temu je škropljenje z železno galico, ali pa primerna podlaga. Za taka tla so primerne podlage križanci BERLANDIERI RIPARIA Podlagi RIPARIA in RUPESTRIS za apnena tla nista primerni. Vernetno je bila v tistem vinogradu neprimerna podlaga.

V laboratoriju OZZ Krško že od spomladanih analiziramo zemljo. Vsak lastnik poselnega vzorca dobi izvid o hranilnih snoveh v zemlji in o kisllosti zemlje, poleg tega pa navodilo, s katerimi umetnimi gnojili, koliko in kdaj naj gnojil posameznim rastlinam. Omeniti moram namreč to, da različne rastline zahtevajo gnojenje z različnimi količinami umetnih gnojil.

Vsak, ki pošlje zemljo v analizo, jo pripravi po navodilih, ki jih dobi v zadrugi, poleg tega izpolni vprašalno polo, ki jo tudi dobi v zadrugi.

Do sedaj so nekateri pri pošiljanju vzorcev zemlje delali naslednje napake: poslali so vzorec z njive, ki je bila predhodno pognojena. Zemlja je bila odvzeta samo na enem mestu parcele. Vzorec zemlje je bil pomešan iz različnih parcel, kjer so bila tla različna. Nekateri so poslali pomanjkljivo izpolnjeno vprašalno polo.

Razumljivo je, da dela sebi škodo, človek, ki naredi zgoraj navedene napake, kajti analiza slabo pripravljene vzorca zemlje bo dala nenatančne rezultate. Če pa je vprašalna pola

pomanjkljivo izpolnjena, tedaj takemu pošiljatelju ne moremo dati pravih navodil za gnojenje. Tako smo n. pr. prejeli vprašalno polo brez navedbe, katero kulturo bo sejal. V odgovoru nismo mogli navesti koliko umetnih gnojil naj uporabi.

Da se prepričamo o tem, koliko hranilnih snovi izčrpa rastlina iz zemlje, je laboratorij OZZ Krško postavil spomladni gnojilne poskuse v sadovnjakih in sicer v breskovem nasadu v Pišecah in v mladih nasadih jablan v Sevnici in Dolskem. Poleg tega so postavili gnojilni poskusi tudi na koruzi. Ti več let trajajoči gnojilni poskusi nam bodo dali še najbolj natančen pregled o potrebi po umetnih gnojilih na določenih tleh.

Ing. D. H.

KZ Videm bo imela v doglednem času vzorno vinogradniško posestvo

Videmska kmetijska zadruga se je v zadnjem času precej razširila. V sestavu zadruga so tri trgovske poslovalnice, krojaška in šiviljska delavnica, mesnica in zadrugno posestvo Srenič. Zadruga zaposluje stalno preko 60 ljudi, kar je že precej. Lansko leto je napravila za 75 milijonov dinarjev prometa, letos pa namerava promet povečati za 50 odst. Članom zadruga je lani prodala 11 vagonov umetnih gnojil, letos pa jih bo prodala 15. V sklad z pospeševanje kmetijstva je lansko leto dala 395.000 din.

Vsa podjetja oz. oddelki zadruga, kot bi jih lahko imenovali, so aktivni in imajo polne roke dela. Zidarsko pod, pri zadrugi, ki še ne obstaja tako

dolgo, zaposluje 20—25 ljudi in to kvalificiranih in nekvalificiranih. Podjetje dela manjše gradnje med njimi stanovanjske hišice za delavce in uslužbenke. Pri mestni stanovanjski hiši v Krškem je podjetje uredilo fasado ter izgotovilo notranja dela. Prevzelo je tudi adaptacijo stavbe Zavoda za soc. varovanje v Krškem.

Krojaška in šiviljska delavnica zaposluje 10 krojačev in šivilj, kjer izdelujejo moške in ženske obleke po meri, poleg tega pa konfekcijo za svoje trgovine. Dela je dovolj, tako da komaj sproti izdelujejo.

Zadruga ima — kot smo že omenili — tri trgovske poslovalnice in sicer na Vidmu, v Starem gradu in na Zdobah. Poleg živilskih potrebščin, blaga, galanterije, semen, umetnih gnojil itd., imajo te poslovalnice v zalogi tudi kmetiško orodje. V glavnem pa se te trgovine

ne ukvarjajo z odkupi pri kmetih. Letos pričakujejo, da bodo odkupile okrog 100.000 kg jabolč, 40.000 kg krompirja, 100 kg suhih gob, 5 do 10.000 kg zelenjave itd. Odkupujejo tudi živino in to približno 15.000 kg mesečno. Pri odkupih pa jih zelo ovira prevoz. Zadruga ima na razpolago le boren traktor, ki pa se ga ne more vedno posluževati. Trenutno imajo v zalogi precejšnjo količino jabolč, ki bi jih lahko takoj oddali na trg v Trbovlje, kjer bi jih sprito ugodne cene takoj prodali. Toda kako ta jabolka spraviti na trg? Vedo znova se ustavijo pri tem problemu. Nekaj bi treba storiti. Ali naj kupijo avto, ko pa je na vrsti toliko drugih pomembnejših stvari?

OBNOVILO BODO 24 ha VINOGRADOV

Zadrugno posestvo na Sreniču, katerega del je tudi na Libni, prav dobro uspeva. Na posestvu je stalno zaposleno 12 ljudi, čez poletje pa jih dela poleg tega še 15. Na posestvu goje 15 goved, od tega 8 krav, 4 telice in 3 plemenjake. Mleko potrebujejo za svoje delavce, ostalega pa prodajo na Vidmu. Živino bi sino radi pomnožili, toda hlevi so premajhni in jim to nikakor ni mogoče.

Tudi gospodarsko poslovanje je treba obnoviti, ker delavci nimajo primernih stanovanj. Poslopje bo treba popraviti in razširiti.

Lep denar prinesejo zadrugi vinogradi. Sedaj imajo okrog 10 ha vinogradov. Okrog 3 ha je že obnovljeno, 1 ha pa bodo obnovili letos z lastnimi sredstvi. V bodoče nameravajo obnoviti 24 ha vinogradov, to pa le, če bodo dobili potreben kredit. Za obnovo potrebujejo 14 milijonov dinarjev, kar je že precejšen znesek.

Sčasoma bodo morali misliti tudi na gradnjo vinske kleti, kajti sedanja klet sprejme le 400—500 hl vina. Pozneje ko bodo obrodili obnovljeni vinogradi, bodo pridelali 1200—1500 hl vina. Nekaj pa je jasno: če bodo znali toliko vina pridelati, ga bodo znali tudi vskladiščiti, za to bodo že pravočasno poskrbeli.

V neposredni bližini Gasilskega doma na Vidmu je zadruga kupila srednjeveliko hišo, ki jo bodo polnoma uredili in delno dozdali. Tu bodo potem zadruga trgovina, mesnica in delavnica.

V kratkem so v zadrugi mnogo napravili. Potem pa, ko bodo imeli obnovo vinogradov že za seboj, se bo zadruga lahko ponašala z vzornim vinogradniškim posestvom.

Posledice našega neznanja

Čedalje bolj napredni živinorejci poskušamo biti. V hlevu ujavamo najzahtevnejše žlahtne pasme, poslužujemo se selekcije, odprti hlevovi in podobne. Toda bodimo odkriti in priznamo, da je resnična naprednost zajed zelo tanko plast našega kmetijskega podedelja; v naših krajih bi dejal, da so le posamezniki, ki se znajo posluževati izsledkov in sodobnih izkušenj napredne živinorejce.

Pride na primer čas poroda pri govedu ali svinjaku. Ves čas se nismo spomnili, da rabijo breje živali posebne střebe. Kako naj bi tudi vedeli, kaj brejim živalim koristi za njihovo zdravje, za bodočo mlečnost in za razvoj mladiča! Saj se tega nismo nikjer učili. Ne v ljudski, ne v meščanski šoli in kmetijsko šolo je obiskovalo le malo število naših gospodarjev.

Tako se zgodi, da naše breje krave molzemo, kar skozi, dokler dajo dnevno le še kak liter ali dva mleka. Ne gre nam v

glavo, da bi morali breje krave presušiti vsaj 8 tednov pred porodom. In če začnemo presuševati šele zadnja dva tedna pred porodom, uporabimo še potem navadno napačne načine, katerih posledica je slabša mlečnost, slabše razvito tele in trenutno lahko celo vnetje vime.

Največ vendar grešimo v pogledu krmiljenja brejih živali. Resnica je, da pade polovica razvoja teleta v materinem telesu šele na zadnjih 5 tednov brejosti. Potemtakem je vsakega krava prepozno, če se šele zadnjih 14 dni pred telitvijo ali pravitvijo spomnimo, da bodo živali rodile. Prepozno je, če šele zadnji teden pred porodom pričnemo za breje matere mešati in pokladati krepko krmo ter jim odmerjati (da popravimo, kar smo zamudili v zadnjih mesecih) v preobilni količini. Posledice takega ravnanja so čestokrat preozaglo in preobilno pospešeno delovanje mlečnih žlez in nato

vnetje vime. Včasih pa tudi poporodne vročine. In ravno najboljše živali postanejo čestokrat žrtve našega nehotenega neznanja. Dostikrat pozabljamo, da bi morali ravno zadnji teden oziroma zadnje dni pred porodom in po porodu pokladati bolj lahko in manj krme. In ta pozabljivost ali neznanje nas stane čestokrat novce, če žival zbolí ali se ji vname vime.

Številno pulskov, ki jih svinja skoti, je tudi močno odvisno od pravilnega krmiljenja brejih živali. Če namreč v prvih mesecih brejosti v krmi manjka vitamin A, se lahko do ene tretjine vsega števila zasnovanih pulskov rezorbirajo, to se pravi v maternici posrebe oz. posuši.

Ako pri naših najboljših molznicah pustimo teleta sesati in v vimeu preostalo mleko skušamo izprazniti oz. pomoliti, se v materi čestokrat zbudi in pojava materinski čut na ta način, da preostalo mleko (ki je od navedenega namenjeno le teletu) zadrží, kar ima pogosto za posledico vnetje vime.

Takih primerov kvarnih posledic našega neznanja je sto in sto. Zato pa vsaj našim naslednikom nudimo možnost, da v našim razmeram primerni kmetijski šoli posežejo tudi v globino kmetijske vede. Tako ne bodo kot neuki bodoči gospodarji iskali uspeha donosnosti naše živinoreje le v povsem zunanjih gospodarskih oblikah in ukrepih, kot so to druge, našim razmeram neprimerno pasme, moderní, a čestokrat zdravju in donosnosti živine kvarni hlevi, nesmotna selekcija in podobno.

Iz Kostanjevice nam pišejo

Hvala za vso naklonjenost in pomoč!

Naj nam urednik pustí nekaj prostora za kratek dopis v listu, ki je postal zelo priljubljen v našem kraju.

Ko nas reorganizacija nove upravne ureditve odcepi od krškega okraja, je prav, da izrečemo zahvalo vsem funkcionarjem OLO in OZZ Krško za vso naklonjenost in pomoč, ki smo jo prejeli v desetih letih po osvoboditvi. Ena izmed največjih pridobitev je nedvomno elektrifikacija vseh hribovskih vasi, od hrvaški mej. Vsem pristojnim činiteljem se nadalje zahvalimo za upostavitve zobne ambulante v Kostanjevici, ki smo jo tako željno pričakovali.

Prav zadnji čas je skoro dokončno urejeno tudi vprašanje vode v občini Dobračina. Vela čisterna za kapnico na Ostrcu, urejen studenec v Gradnju in Mladju ter kapnica na Dolšah in Kočariji.

Za se ni dogradila cesta Cerneča vas, Prušnja vas do hrvaške meje ter že na pol dograjena cesta Kostanjevica, Vodenice, Zelja prizadetih hribovskih vasi je, da bi nova reorganizacija občine in okraja ne zavrla ali ustavila dograditve teh cest, ki so življenjskega pomena za temkajšnje prebivalstvo.

Zahvaliti se moramo prav tako vode s tem, da pomočiš gobico ali krpico v to zmes ter z njo nalahko pobrišete po sliki.

Kadar si prihlajena (nahodna), vili v vrel vodo terpentina in vdihavaj paro, ki izhlapeva. Pri tem je dobro, da si ogreješ glavo z ruto, tako da pride pod njo tudi posoda, ter se sopara ne izgublja naokoli.

vsem kmetijskim strokovnjakom OZZ Krško, ki so se požitvevali prizadevali pomagati našemu še dokaj zaostalemu kmetijstvu. Tako je v našem rešitve nenačrtno vprašanje krškega polja in so nadalje pri OZZ Krško ustanovili postajo za laboratorijem in strokovnjakom za analizo zemlje. — Vse to so velike pridobitve v pomoč kmetu in je prav, da ve o njih tudi širša javnost.

Naj omenimo še pohvalno dejavnost KZ Kostanjevica v pomoč kmetijstva v kraju Samo za elektrifikacijo je bilo v zadnjih dveh letih izdano 1.700.000 din, za gradnjo ceste Vodenice 350.000 din, za pomoč živinorej 500.000 din ter še za regrese za nakup umetnih gnojil, za traktorsko oranje, pomoč s stroji itd.

Neumestno je tudi kritika nekaterih članov KZ glede nakupa oziroma prepozne delitve umetnih gnojil, galice, zastojala oranja. Krivdo za vse te pomanjkljivosti je iskati v prepoznih pošiljavah tovarn, kjer so prizde vse kmetijske zadruga v Sloveniji.

Novi upravní in nadzorni odbor ima rešen namen, da aktivizira odseke za pospeševanje kmetijske dejavnosti, kot so to n. pr. živinorejstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, poljedelstvo in strojni odsek. Ob sestavi samostojnih odborov in njihovo zadolžitvijo za delo in odgovornost upamo, da nam bodo le-ti ob pomoči vsega članstva v veliko korist.

Kmetijsko zadruga je zapustil priljubljen poslovođač tov. Svarger. V kraju bomo ohranili hvalen spomin za njegovo delo in etelno delo v zadrugi.

I. K.

Bodite bolj samostojni

Mlade, novoporočene žene, ki niso vajene samostojnega vodenja gospodinjstva, se v novih prilikah nekaj časa le težko znajdejo.

Posebno hudo je v kuhinji, ker se bojijo, da bo vsaka jed, ki jo bodo napravile po svoje, slaba, in se zaradi tega oklepajo samo receptov v kuharskih knjigah. Mnogo časa potratijo za sestavljanje jedilnika, ker si nobenega ne vodila ne upajo spremeniti malo po svoje. Če zahteva na primer recept 5 jajc, 25 dkg sladkorja in 25 dkg lešnikov, one pa imajo le 3 jajca in samo orehe, so že prepričane, da peciva ne bodo mogla speči. V resnici pa je kolač lahko tudi manjši in če lešnike zamenjamo z orehi, ne bo kolač nič slabši.

Ako piše v navodilu, naj določeno jed začnemo s papriko, paradižnikom in čebulo, drugo

zopet z muškatom ali cimetom, prav tako ni potrebno, da se tega točno držimo. Začimbe po okusu vedno lahko zamenjamo. Namesto popra lahko uporabimo papriko, namesto cimeta vanilijo, namesto konjaka rum in obratno. Če nimamo smetane, jo zamenjamo z mlekom, maslo pa nadomestimo z margarinom ali mastjo.

Gospodinjci pride tudi vedno prav mala zaloga živil, da ji ni treba za vsako malenkost sproti hoditi v trgovino. Ako je le mogoče, naj nikoli ne bo brez testenin, ker jih lahko na hitro pripravi in servira k raznim omakam, mesu, juham in drugim jedem.

Tudi knjigovodstvo v gospodinjstvu ni odveč. Tako boste imele boljši pregled nad izdatki in boste lahko stvarno ocenile potrebe svojega gospodinjstva.

Rakete in toča

V nedeljo, 14. t. m., popoldne je v Spodnjem Posavju pustošila nevihta in toča. Zajela je okrog kilometra širok pas — ponekod tudi do tri kilometre — in to preko Pišec, Dednje vasi, Brezje, Jaga in del Bofene, kakor tudi del vasi z Bizeljskega preko Kapele proti Zagrebu.

Na sektorju Pišec in ostalih vasi so ponekod vinogradi in tudi ostali poljski pridelki poškodovani od 30 do 90 odstotkov, poleg tega pa so trpeli še nize ležeči predeli, ker je voda zaradi neurja narasla in je šla tisto pustošila polja in travnike, kolikor jih ni prizadela toča.

Ljudje se vprašujejo, kako da niso rakete nič pomagale. Na to bi odgovorili sledeče: strelske postaje, tako na teritoriju Pišec kot na Bizeljskem, so dobro obdeljevale prve grozeče oblake in tudi preprečile padanje toče, medtem ko je bil drugi val večjege obsega ter je z njim začela padati kot oreh debela toča in se debelejša. Krivda pa pri tem ne nosijo strelci, ker je na vsem ogroženem področju zmanjkalo rakete; niso jih namreč imeli na vsaki postaji več kot 4 do 8 in tudi v skladišču jih ni več. Delno pa so krivi tudi posamezni strelci, ki so včasih predčasno streljali, tako rekoč brez potrebe. Verok pa je iskati največ v tem, da ni bilo zadosti raket na postajah. Enako se je zgodilo tudi 24. julija na Bizeljskem ob pustošenju toče v kraju.

Kakor znano, so vse omenjene strelske postaje samo poskusne ter bo nosil zaenkrat vse stroške Drž. zavarovalni zavod, ki je sedaj prisadel na dveh straneh: plačati bo moral zavarovano odškodnino, na drugi strani pa rakete. Izkušnja je pokazala, da bi morale biti na postajah večje količine raket. Ljudje so zado-

voljni s poskusi, bojijo se pa, ko zvedo, da grede rakete h kraju, ker vidijo, da streljanje pomaga. Zaradi tega pravijo, da bodo rakete sami plačali, zato naj si jih priskrbe v zadostnih količinah. Zeleti bi bilo nadalje, da bi ra-

kete začeli izdelovati doma, da jih ne bi bilo treba uvažati. — Prepričani smo, da do te nesreče ne bi prišlo, če bi imeli dovolj raket na razpolago in kar je tudi važno: da se prične streljati ob pravem času.

Mn.

Sadjarij, vinogradniki —

Lansko leto in letošnje spomlad smo napravili prve korake za načrtno obnovo vinogradov in sadovnjakov. Medtem ko je privatna obnova do lani potekala večinoma brez strokovnega nadzorstva in nenačrtno, se nam je letos posrečilo, da je vsaj deloma potekala enotno in po načelih sodobnega sadjarstva in vinogradništva.

Na osnovi prijavitev za obnovo smo pregledali 114 parcel, lastniški zemljišč pa so dobili navodila, kako naj obnavljajo. Tisti, ki so se ravnali po navodilih in izpolnjevali tudi ostale pogoje, so prejeli sadike po regijskih cenah. Tako je bilo dodeljeno iz sklada za pospeševanje kmetijstva za 18.513 priličnih hrusk, 10.263 priličnih jablan, 1.522 breskve in 66.008 trti 2.163.380 din regresu.

Kakor lani tako tudi letos nabira sadjarski in vinogradniški odbor pri Okrajni zadrugi zveze v Krškem prijavitve za obnovo sadovnjakov in vinogradov, vendar začnemo letos s tem že prej, ker drugače kmetijskim strokovnjakom OZZ Krško ne bo mogoče pravočasno pregledati vseh parcel ter izdelati navodil in načrtov. Ravno

tako morejo kmetijske zadruga rezervirati potrebne sadike le ob pravočasni prijavitvi. Pri glasnice dobite pri vaši kmetijski zadrugi ali pa pri kmetijskih

Mladina dela škodo na sadnem drevju

Sredi poletja smo. Ob topleni sončen vremenu je na izlakah mnogo kopalcev, ki si na svežem zraku, soncu in v vodi krepijo telo, da bi potem laže se bolj krepko prišli za delo. Med kopalci je mnogo mladine? Toda kakšne mladine? Mnogo škode napravi na drevju od dobrih letinah sadja! Ker imajo kmetje ob cestah sadovnjake ali pa celo samo ob cesti, je sadno drevje vsak dan ogroženo. Mladji fantje neusmiljeno klatijo s kamnjem in udrihajo s palicami po jabolkih — čeprav je sadje še nezrelo. Kakršno kolj opominjajo jim je pa bob ob steno, da povemo to po domače.

Da pa ne bomo gledali tega samo z moralne strani, si ogledajmo škodo, ki jo dela mladina na drevju. Koliko škode utrpí kmet, ki ima sadno drevje samo ob cesti. Kmet si ne bo mo-

priglasite pravočasno nameravano obnovo!

pospeševalnih postajah OZZ v Krškem in v Trbovljah. Prijavitev je treba oddati do 15. oktobra t. l.

Ing. D. H.

gel pripraviti zadostí sadne pi-jace, da bi jo imel za dve leti, kajti pri nas rodi sadno drevje samo vsako drugo leto. Trpi pa pri takem klatenju tudi samo drevo, ker se s klatenjem odbije z drevesa mnogo vejic in rodnege lesa, na katerem bi prihodnje leto lahko viselo lepo sadje.

Uporaba terpentina v gospodinjstvu. Veliko pregledavce napravljajo gospodinjstvom molji. Ker so ti sovražniki terpentina, poskrbimo in namažimo znotraj vse omare, skrinje in zabojke, kamor spravljamo obleko in druge volnene stvari. Molji se ne vgnezdijo.

Tudi pri odpravljanju drugih hišnih golazni (stenic in ščurkov) se terpentini uporabljajo uspešno. Dobro namaži in poskropi z njim povsod, kjer tiči golazen. Treba pa je seveda to večkrat storiti.

Tudi oljnate slike se snažijo z zmesjo terpentina in mlečne

Pokoji na gospoda trgovca

»Znati, znati je treba«, se je široko smejal gospod trgovec B. »Visoko v zrak je vihal bel listič papirja in zadovoljno motril svojo ženo.«

»Veš stara, midva sva si že ustvarila socializem! Tale listič papirja pomeni za našu socializem!«

»Da se ti ni zbledlo, stari? Kaj tvejaš? Kak socializem, ko pa so nam vrati vzel vse kar sva imela! Kmalu bova morala prodati poslednji kos skrivlega blaga! Kako bo potem, res ne vem!«

Gospod trgovci se je kar polbislilo v oči, ko se je spomnila dobrih starih časov. V trgu jima ni bilo enakega. Trgovina je uspevala. Na debelo sta molzla siromašne rudarje, dobro sta vedela, komu lahko dasta na »knjigo«. Koliko metrov blaga sta prodala... in drugih stvari... Vlak večer sta ob črni kavi štela denar in ga tlačila v veliko železno blaginjo.

Se med okupacijo sta sijajno vozila. Nemci so bili velikodušni. Kako ne? Saj so dobili v njuni trgovini marsikaj brez nakaznice, da so lahko pošiljali svojim domov.

Dal! Potem se je začel! Tako imenovani »gošarji« so jima pisali pismo. Zhtevali so mast, moko, denar in tobak. Nesla sta pismo Nemcem.

Takrat sta se bolj zrasla v njihovi oči. Dobili so še več zupanja v njuno privrženost tretjemu rajhu. Vlak večer je hušnila senca nemškega vojaka čez njihovo dvorišče. Postavil se je v najtemnejši kot dvorišča in uperil strojnico ven na cesto... za vsak slučaj... Čuval je njihovo premoženje!

Ko sta nekega poznega večera štela zadnje marke, so se mahoma odprla vrata njune spalnice. Ravno sta odklepala železno blaginjo! Tudi jih je za zamak. njejnosti prebudi šepetajoč glas: »Da se ne ganeta!«

Tako sta se prestrašila, da se niti okreniti nista upala! Se le na povelje sta se obrnila k prisilec. Obema so izstopile oči, kajti pred njima so stali partizani.

O grozal! Odprta vrata blaginje so kar vabila. Prvi se je približal in deskratkrat segel v njeno notranjost. Ob vsakem posegu je privlekel na dan denar. Prvič, velik kup mark v tisočakih, potem po pet sto nato svezeni dolarji, cekini in zletino. Strmela sta in strmel! Stari se je onesvestil! Toda vzel je le marončevost! Toda vzel je le marončevost! Toda vzel je le marončevost! Toda vzel je le marončevost!

Nato sta morala za njimi v skladišče. Odprli so zadnja vrata. V hipu je bilo skladišče polno partizanov. Kaj vse so odnesli veni! Mast, sladkor, blago, tobak, čevlje. Se celo skrivno skladišče so našli. Nekdo je odšel v temno noč po dva voza. Se malo in vzela jih je črna noč. Pred odhodom so jima zabili čili.

tople vedno bile noge, pa naj vrag sam kaže roge — če ti drevo je odprto, zlo je v kalli že zatirto. Kar enemu jed, to drugemu jad (strup).

da se ne ganeta iz hiše pred zoro.

Zjutraj sta našla Nemca skoro golega v svinjaku! Bil je tako preplašen, da se ni ganil, ganiti ni upal.

Nemci so besneli, skoro so podvomili v njihovo poštenje. Komaj sta jih prepričala.

Potem sta začela drugače go!ljufati! Trgala sta moko, sladkor, margarin. Po malem je spet rasla zaloga v novem, še bolj skritem skrivališču.

Pa je začela Nemcem trda presti. Vedela sta, da bodo morali od tod. Čez noč sta se spremenila. Goljufati nista več upala. Tam pa tam sta kskli ženi. ki je imela moža ali sina v gozdu, celo primaknila kako deko margarine.

Pa ni nič pomagalo! Se isti dan, ko so Nemci preplašeni bežali iz teh krajev, so jima zaplenili trgovino. Za pulte so pršli novi ljudje. Samo ljudem sta se morala zahvaliti, da ju niso preganili.

Skrivališče jima je ostalo. V zadnjem trenutku sta skrila njuno vsebino v spalnico. Osem let sta že prodajala, kajti stari ni hotel delati!

Gospod trgovci pa je še vedno vihal tisti bel list papirja in govoril:

»Dal socializem! Tale kos papirja!«

Končno ji je pomolil list pod nos.

Začela je brati »Tovrišu B. je na osnovi prič priznana pokojnina, za dobo desetletnega službovanja v trgovski stroki. itd.«

»Ježeš, stari, kje si to dobil? Kaj že bodo ugotovili, da nisi bil nikoli v službi!«

»Ne, ne bodo! Dobil sem zanesljive priče, plačal sem nekaj poltcev, vse se je dobro izteklo! Odslej bo tudi na našina vrata vsak mesec potkal pismonoša in nama odštel osem tisočakov. Spet bom lahko posedal in kadil cigare.«

Odsihmal se je trgovčevima dobro godilo. Rea je vsakega prvega potkal na njuna vrata pismonoša in jim odštel pokojnino.

Toda nekoč je pridrljal gospod upokojeni trgovec ves preplašen domov. Sicer ni nikoli prebiral časnikov, navedno le male oglase, kajti trgovska žilica ga še ni zapustila, toda tokrat mu je oko obstalo na članku, kjer je pisalo, da bodo preverili pokojnin!

Skrbelo ju je, zelo skrbelo! Toda tokrat na zavodu niso nič našli.

Nekoč pa se je na oglašni tabli pojavil bel listič. Ljudje so lahko prebrali vsa imena upokojencev, ki dobivajo pokojnino. Takrat so videli, da prejema gospod trgovec lépo pokojnino.

Naslednji mesec gospod trgovec ni dobil običajnih osem tisočakov. Za rešetkam je premisljeval, kako bi pretental tiste na zavodu za novo pokojnino!

Verjetno mu ni uspelo.

V kupici utopi se jih več kot v morju.

Botlje je zdravje brez bolečin, kot sto užikov in dobrin.

Zdravje laže izgubiš, kot znova ga dobiš.

Papež Pavel II. je bil po nekaterih določenih znamenjih prismojenec posebne vrste. Strastno je bil namreč udarjen na sijajno razkošje, na dekorativne poštastive in na bleščeče drage kamne. Ko je stopil na papeški prestol, je imenoval svo. je tri brate za osebne kardinale v globokem prepričanju, da bo s tem v obliini meri povečal slavo krščanskega boga.

Prave pohalne reforme pa je papež Pavel II. napravil v rekvizitih Svetle stolnice. Papeška oblačila so bila do tedaj ozaljšana z raznimi slikovitimi okraski in sijajnimi predmeti, toda šele papež Pavel II. jih je napravil dostojne Svetega očeta. On je bil tisti, ki je odločil, da se vsa oblože z zlatom. Papeško krono imenovano tiaro, je prav tako on napravil še bolj dekorativno: ukazal je, da se vrh

tiaro napravi še ena krona ter je to dodatno tiaro olepšal z dragimi kamni. Da pa kardinali ne bi postali ljubosumni, je Pavel II. mislil tudi nanje: vsak kardinal je dobil svileno čepico in rdeči kardinalski plašč, v cerkvi pa je vsak kardinal dobil svoj okrašen stol in sicer na vzvišenem mestu. Povrh tega je vsak kardinal, ki ni imel čez 4000 srebrnih dukatov letnih dohodkov, dobil od papeža (t. j. od ljudstva) po 100 zlatih dukatov kot papeško rento.

Spodetka je bilo vsako stoto leto jubilarno, t. j. sveto leto. To razdobje pa je bilo predolg. Najprej so ga skrajšali na 50, za časa Pavla II. pa na 25 let. Ta sveta leta so pomenila za Sveto stolico velike dohodke — toda to je bila le malenkost: glavna stvar je bila namreč v tem, da je tisti, ki je imel denar, lahko romal v sveto mesto, da poljub papeževu nogu in morda tudi njegov prstan. In da dobi božji blagoslov tako rekoč iz prve roke. To je bilo glavno, kajti božji blagoslov je bil prvotnejša vrsta in zanjamo zanesljiv, če je bil namreč predellen v Rimu in ga je dal sam Sveti oče — in če ga je kak romar dobil v svetem letu.

Nazadnje pa je Pavel II. uvedel donosno in — razume se — sveto trgovino s tako imenovanim »Agnus Dei«, kar je bilo odlično sredstvo proti ognju, brodolomu, viharju, streli in čemurno porodu. Tistim, ki niso zadostj poučenj o obredih rimsko-katoliške cerkve, moramo pojasniti skrivnost latinske besede »Agnus Dei«, kar pomeni dobesedno »jagnje božje«. Ta beseda — pravijo — poteka od samega Janeza Krstnika, ki je dal to ime Kristusu, ki ga je krstil. Drugače pa je »Agnus Dei« molitev, ki jo duhovniki molijo pred obhajilom in se poje pri pontifikalnih mašah. V tem primeru je bil »Agnus Dei« resničen prikaz Kristusa kot jagnjeta s križem in z zastavo zmagovalca. Za tak prikaz se uporabljajo vosek, ki je preostal od velikonočnih

svet, iz katerih so v obliki kolajne napravili Kristusa kot jagnjeta z omenjenim simbolom. Te kolajne blagoslovi papež v prvem in vsakem sedmem letu svojega vladanja in jih podari vernikom kot čudodelne relikvije...

PAPEŽ POBIRA DAVKE OD JAVNIH HIS

Papež SIKST IV. ni bil poto-mec plemenite rodovine. Ne on ne njegovi sorodniki niso bili čistega značaja. Toda SIKST IV. je gledal na to da njegova rod-bina živi gospodsko in da razme-šava denar v korist ugleda pa-peža. In res, papeževa rodbina je bila v tem pogledu zelo na-darjena. Tako je n. pr. papežev sin potrošil za neko gostijo, ki puljske prince, nič manj kot 20.000 zlatih dukatov. Njegov drugi sin, akoravno ni bil po-svečen duhovnik, je upravljal

da nimajo prilicnice — vendar se papež ni dal varati; duhov-nik je moral plačati ta dukat, ker ni bilo mogoče kontrolirati, ali ima duhovnik ljubico ali ne. Nasprotno: po izkušnjah je bilo verjetneje, da je imel vsak du-hovnik po eno ljubico, če ni bil morda suženj; še drugih spolnih pregreh in zablod.

Ko so nekateri protestirali proti papeževi morali, tako na primer Firencanji in Benečani, jih je SIKST preklel. Po njegovi buli v preklestvu so bili vsi stanovanjci navedenih mest ljudje brez časti. Kot taki niso sme-li delati oporok in tudi niso mogli podedovati materialnih dobrin. Vlak je imel pravico, da jih izkorišča in pleni, ter je tisti, ki jih je napadel z orožjem v roki, dobil od papeža odvezo od greha...

Prebivalci Firence in Benetk so bili posebno ogorčeni nad

ZANIMIVI DOHODKI

PAPEŽEVE PISARNE

Kakor vedno, tako je bil tudi za časa vladanja LEONA X. glavni problem Svetle stolice denar. Sveta stolica je za denar prodajala moralo, dušo in vest. Za tistega, ki ni imel denarja, ni bilo ne upanja ne milosti ne pomoči.

Vse to dokazuje spisek taks papeške pisarne Leona X. Poleg tega spiska pa so še navodila, iz katerih med ostalimi vidimo, da »taki dokazi milosti ne pripadajo siromakom, ki nimajo ničesar, pa zaradi tega ne morejo najti odpuščanja in odve-ze.«

Iz tega spiska taks hočemo navesti nekatere zelo zanimive odstavke. Predpis je bil objav-ljen v Rimu 1. 1486. v Londonu pa 1. 1744. Podrobnosti teh duhovniških goljufij in prevar

Neslavni nasledniki svetlega Petra

celokupno osebje papeškega dvora in je znal reprezentirati papeški dvor. Tudi ta je raz-sipal zlato zato, da dvigne ugled Svetle stolice.

Papež, njegovi kardinali, škof-

papeževim nemoralnim diktator-stvom in so onemogočili objavo te papeževе bule.

Ko se je raznesla novica o smrti SIKSTA IV., se je cela de-žela od veselja oddahnila.

NEPOGREŠLJIVI, je naslov nedavno objavljene knjige An-reje Deake, v kateri na zanimiv način opisuje osebno živ-ljenje in družbeno-politično vlogo papežev, počenši od prvega pa vse do današnjega Pija XII. 259, po vrsti glavarjev Vatikana. V dveh nadaljevanjih bomo našim bralcem prikazali ne-koliko posameznosti te knjige, ki je izšla nedavno v na-kladah podjetja »Rada«.

VESELJE DOBREGA PAPEŽA

GREGORJA XIII. štejejo teo-logi za dobrega papeža zato, ker je izpolnil cerkveno zakonoda-jo in koleadar. Mi pa vidimo v njem sadiščičnega verskega fa-natika. Zgodovinarji so zapisali, da se je papež silno razve-selili, ko je šlišal o kravi; Sent-jernejški noči v Parizu. Bil je navdušen ko mu je kraljica Ka-tarina poslala odsekano glavo hugonetskega vodje — Kolinjaja. Ta »dobri« papež je priredil ob-tej priložnosti sijajno sloves-nost in cerkvene procesije, kjer so streljali s topi, peli, molili in imeli še druge pobožne ma-nifestacije.

Ko človek prebrata te zgo-dovinske podatke, se nehote spom-ni na primitivne krvave sloves-nosti, ki so jih imeli ljudje ob pokolu svojih ujetih žrtev. Na razpolago so tudi podatki o tem, da je Gregor XIII. nagra-dil z 200 zlatniki kardinala, ko mu je prinesel novico o uniče-nju 100.000 nedolžnih Hugeno-fov. Ti neverjetni podatki pa so — na žalost — resnični; o njih so v Vatikanu celo slike. Pape-ževa surovost je ovekovetena na posebnih kovancih. Na teh spo-minskih novih vidimo angela smrti s križem in sabljo v roki, pred nogami pa mu leže pobite žrtve. Napis na teh ko-vancih je kratak in jaseen: »Pa-pež Gregor XIII.« na eni strani in »Smrt Hugentov 1572« na drugi strani.

Tak je bil dobri papež Gregor XIII., ki so mu Rimljani, ko je še živel postavili spome-nik...

Prvenstvo posameznikov Slovenije v plavanju bo v Vidmu

Plenum plavalne zveze Slo-venije je določil za organiza-torja prvenstva poedincev in ekipno LRS v plavanju za leto 1955 Plavalni klub Celuloza Videm. S tem je bil plavalni klub postavljen pred težko na-logo. Organizirati bo treba pre-hrano in prenočišče za okrog 250 tekmovalcev in funkcionar-jev. Do sedaj so dobili 55 pre-nočišč v dijaškem internatu v Krškem. Upajo, da jim bo To-varna celuloze in papirja pri-skočila na pomoč, kar pričaku-jejo tudi od ostalih podjetij v tem kraju.

Omenjeno prvenstvo bo naj-kvalitetnejša tovrstna priredit-ev v Sloveniji, kajti tu se bodo zbrala najboljša moštva in se-veda tudi najboljši plavalci na-še republike.

Program tekmovalca bo ob-segal naslednje discipline: mo-ški: 100, 400, 1500m; 4x200 m kravl; 200 m prsno, 200 m me-tuljček, 100 m hrbtni kravl in štafeta 4x100 m mešano. Ze-n-ske: 100, 400 m, 4x100 m kravl, 200 m prsno, 100 m metuljček, 100 m hrbtni kravl, 4x100 m mešano.

Prvenstvo poedincev in ekip-no LRS v plavanju za leto 1955 bo v Vidmu-Krškem od 26. do 28. avgusta letos.

Predteli v plavanju bodo do-poldne, finale pa v večernih urah ob reflektorjih in podvod-ni razsvetljavi. Prvič v zgo-dovini plavalnega športa bo naše občinstvo v domačem kraju videlo kvalitetno plavalno pri-reditev. Lahko smo ponosni, da je Plavalna zveza Slovenije za-upala tako težko izvedljivo na-logo prav najmlajšemu plaval-nemu klubu v Sloveniji, to je obstoja šele tri mesece.

Za vsakogar nekaj...

Nekaj iz telefonske tehnike

Aprila leta 1935 so iz neke so-be v 35 nadstropju newyorškega nebotičnika strokovnjaki za tele-fonijo imeli telefonski razgovor s svojimi kolegi, ki so bili v so-sednji sobi. Pretekla je ena četrtinka sekunde, dokler je prišel glas iz ene slušalke v drugo. Od kod takana zamuda? Zato, ker je bil telefonski vod, preko katerega se je ta razgovor odvijal, na-peljan okoli zemeljske krogle.

Telefonski vod je bil postavl-jen od New Yorka v obliki kab-la. Potem je do San Franciska tekel kot zračna transkontinen-talna linija z visoko frekventno telefonijo. Od San Franciska do Jave so razgovor prenašali s po-močjo radija, a od tod do Am-sterdama v Holandiji prav tako s pomočjo radija. Od Amsterda-ma do Londona je tekel razgovor po suhozemskem in podmorskem kablu, od Londona do New Yorka pa je zvezo zopet vzdrževal radio. Skupna dolžina te zveze je znašala približno 40.000 kilo-metrov.

V New Yorku se je ragovor odvijal ob 9 ur. In 30 minut do-poldna v San Francisku je bilo takrat šele 6. In 30 minut. Med presekali datumsko mejo 25. aprila je prešel v cono, kjer so pisali že 26. april. Potem se je ponovno vrnil v cono 25. aprila in se dotaknil Jave 25. aprila ob 22. uri. V Amsterdamu je bil glas ob 2. uri in 50 minut popol-dne, v Londonu pa ob 2. uri in

30 minut. V New York je glas dospel z eno četrtinko sekunde zamude.

To je bil prvi telefonski razgovor iz sobe v sobo okoli sveta.

Britanski letéči krožnik

Posebnost na londonski razsta-vi fantastičnih letéčih aparatov je letéči krožnik, grajen po vseh zahtevah človeške domisljije. Ta krožnik na razstavišču leto po zraku in pristaja, iz njega pa iz-stopita dva »Marsovca«, preoble-čena pilota. Pred Angleži so iz-delali letéče krožnike že Franco-zi.

Kakšno je umiranje

Ljudje hodijo na splošno zelo radi spat, vendar se pa smrti, ki ni nič drugega kot brezkončno spanje, eino bojijo. Zato ni nič čudnega, da je opremila ljudska fantazija smrti z groznimi stvarmi in nevzdržno bolečino. Na tem strahu je zrasla tudi vsa tolažba in najrazličnejše veroizpovedi, ki objljujejo posmrtno življenje. Toda ves ta strah o predmrtnih mukah je ovrglo že mnogo ljudi.

Pred smrtjo je hotel dati neki samomorilec-študent medicine iz Münchena, zn-nosti važne podat-ke o umiranju. Najprej je zaužil nekaj strupa, postavil predse ogledalo in si beležil vse, kar je opazil zanimivega na svojem obrazu.

— 9.30 Čutim prve znake vrto-glavice. 9.55 Puls je še vedno normalen in miren, omotica je vedno močnejši. Pritisk na uše-sa, Klecajo mi kolena. 10.04

vid slabši. 10.16. Barva obraza je normalna, toda v ogledalu vidim dvojno. Pred očmi se mi vrli — Od tu dalje postaja pisava nečit-ljiva. Vendar je ta dokument ne-popolen, ker o gdnjih vzdihih ni nobenega podatka. Bolj zanesljiva so pričevanja ljudi, ki so se spet zbudili. Tako pripoveduje neki električar »Bil sem v neka-ki vročici in videl rdeče kolobar-je, ki so postajali vse manjši. Bolečin nisem občutil nobenih.«

Strokovnjaki pravijo, da imajo vse poškode, ki izzevojo nezna-vest, podobne posledice: zvone-nje, zvezde, bliske grmenje, nik-dar pa ne bolečin. Celot smrt v levovih kreppljih je brez bole-čin. Slavni raziskovalec Living-stone, ki ga je podrl kralj živali, pripoveduje: »Dobro sem vedel, kaj se z mano dogaja, toda ob-čutil nisem niti strahu niti bole-čine, marveč čudno razpoloženje, kakor v sanu.«

Stvar je v tem, pravijo uče-njaki, da naslina smrt izzevo pri človeku takšen pretres živčnega sistema, da otrpejo vsa občutja. Njegovo stanje je mirno in bolj-ko se pogreza, bolj prijetno se počuti. Najprej mu zamreza okus in vonj, nato vid in nato... Takšno je umiranje. Bolečine so samo za žive.

Spustil se je čez slap Niagara

Iz 14 avtomobilskih značnic si je William Hill naredil sod, s katerim se je spustil čez 50 me-trov visoki slap Niagara. Ko so-potem njegovi bratje hoteli pre-

drznemu Williamu pomagati iz vode, so našli samo sod, šele drugi dan so našli tudi truplo predzreža.

Poglejmo dvajset let naprej

Cez dvajset let se bodo ljudje vozili z avtomobili na atomski pogon, ki bodo imeli instalirane elektronske naprave, ki bodo posredovale vzniku sliko prometa na cesti pred njim in za njim. Gospodinjam ne bo treba več po-miriti posode, ker bodo ta posel prevzeli ultrazvočni valovi. Prav tako gospodinjje ne bodo več li-kale, ker bo to delo opravil av-tomatični likalnik ob pritisku na gumb. Takšne perspektive napa-veduje — ne kot plod domisljije, marveč kot verjetno pridobitev industrije in znanosti — pod-predsednik trgovinske zbornice Združenih držav Amerike. Pove-dal je, da bo imela Zemlja leta 1975 več umetnih satelitov. Prav tako je rekel, da bo na Zemlji že več jeklenih stavb, ki bodo ime-le kar najudobnejše urejena sta-novanja. Američani se bodo po besedah podpredsednika trgovin-ske zbornice ZDA, lahko prepe-ljali iz Washingtona do Pariza v borih treh urah. V njihovih sta-novanjih bo več fluorecentnih naprav, tako da si bodo stano-valci izbirali svetlobo po potrebi in razpoloženju. Avtomatična očesa bodo sama odpirala in za-pirala okna in vrata in tako uravnavala temperaturo v sobah. V trgovinah z živilo bo na razpo-lago skoraj deset tisoč različnih

živil, ki bodo zavita v posebne snovi, da bodo ohranila primerno temperaturo.

Vse to pa bo seveda doseženo le, če bodo ljudje znali vse pri-dobitve in iznajdbe tehnike upo-rabljati za mirujočje namene.

Alkohol na švedskem in švedinje

V začetku oktobra bodo na Švedskem odpravili znano racio-nirano razpečevanje alkoholnih pijač, ker se je izkazalo, da ta način omejevanja uporabe alko-hola ni prinesel zaželenega uspeha. V bodoče bodo sredstva, ki so bila potrebna za vzdrževa-nje racionalizacijskega aparata, po-rabili za propagando proti pre-komernemu uživanju alkohola. Značilen pa je uspeh povprašev-anja pri švedskih ženah, kako mislijo o odpravi te naredb. Na vprašanje: »Smatrate odpravo omejitve alkoholizma za umest-no?« — je 28 odstotkov žena od-govorilo pritrdilno, 32 odstotkov nedoločno, 40 odstotkov pa jih je dejalo, da ne izkazuje se je, da vlada med ženami na podeželju drugačno mnenje kakor pri nj-hovih sovrstnicah v mestih. Na dežel je 51 odstotkov žena od-govorilo z ne in le 16 odstotkov pritrdilno. V velikih mestih pa so znašale pritrdilne izjave do 49 odstotkov.

Atomska lokomotiva

V Ameriki so izdelali atomsko lokomotivo, s katero so že opravi-li poskušne vožnje. Motor za

to lokomotivo so izdelali pod nadzorstvom vojske in Narodne komisije za atomsko energijo. Nova atomska lokomotiva ima ravn-tak zunanji izgled kot ostale lokomotive z Diesellovimi motorji.

Nova ledena doba

Znanstvenik iz instituta za jedrsko raziskovanje v Chicagu Jezzard Emminniani je objavil rezultate svojih raziskovanj, ki kažejo, da bo na svetu čez 10.000 let nastopila zopet ledena doba. Do teh ugotovitev je prišel na podlagi merjenja tempe-raturnih sprememb Velika me-sta kot so Chicagu, Berlin in Moskva, bodo takrat po 300 metrov debelo ledeno odejo.

Raketna pošta čez Atlantik

Na zasedanju poštarskih stro-kovnjakov v Chicagu je ameri-ški delegat izjavil, da bo v bo-dočnosti možno urediti poštars-ki promet čez Atlantik z rake-tami. Za prenos pošte bo po-trebnih le tri do štiri ure.

Težak je bil 176 kg

Dvajsetletni mladenič iz Bje-lovara na Hrvaškem je bil pred kratkim še 176 kg težak. S po-sebno dieto so mu nato zmanj-šali v zagrebški bolnišnici težo na 152 kg. Verjetno pa mu teže ne bodo mogli še bolj zmanjšati. Že kot desetletni otrok je tehtal čez 100 kilogramov. Najzanimi-vejša pa je to, da ima normalen appetit.

Sava, brodarstvo, ribe in ribištvo v naših krajih nekdanj in danes

(Nadaljevanje)

Ob nastopu vlade avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. l. 1848 je bilo odpravljeno tlačanstvo in tedaj so se zamajala tla tudi plemstvu. Odpravili so graščinske pravice, a pozabili so na ribarske pravice. Tako so ostale graščine še vedno v posesti teh pravic do leta 1880, ko je avstrijska vlada izdala ribarski zakon. Pa tudi s tem zakonom niso prišle vse vode v last države. Posamezniki, zlasti cerkveni stanov, zavedajo se dobičkanosti ribjega bogastva, so se znali izmisliti in obiti zakonske predpise ter so si še dalje lastili ribarske pravice.

Popolnoma natančne in celotne zgodovine ribištva in ribarskih pravic na sektorja okraja Trbovlje ni mogoče ugotoviti; ribarski kataster, ki ga je čuvala bivša deželna vlada ter poznejša banska uprava, potem okupator, in po drugi svetovni vojni ministrstvo za kmetijstvo do ustanovitve oblastnih odborov l. 1949, je izgubljen. Z izgubo katastra je zgodovina ribištva navezana le še na podatke, ki jih moremo ugotoviti po ustnih izročilih starih še živih ribičev.

Zelo bi bili hvaležni vsakomur, ki bi se za zgodovino ribištva pozanimal in se v njo poglobil. Saj ribarstvo ni le športnega, pač pa tudi gospodarskega pomena, in končno tudi zato, ker si vsak narod zapisuje svojo zgodovino v vseh področjih dejavnosti. O lastništvu ribarskih pravic in ribičih na območju okraja Trbovlje vedo povedati inž. Simončič, dr. Franjo Roš, prof. Janko Orožen in stari ribiči iz sektorja Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Radeče in Litije takele:

Od Belega slapa pri sedanjem železniškem predoru na levem bregu Save pri Hrastniku do izliva Črnega potoka je bila lastnica ribarskih pravic loška graščina. Zadnji lastnik se je pisal Taussek in je bival v Avstriji. Od izliva potoka Sopot do Bočnega grabna na desnem bregu Save je bila lastnica ribarskih pravic boštanjka graščina pri Sevnici. Odsek od Belega slapa pa do galenberške ribiške koče, ki je stala nekje med Trbovljami in Zagorjem, je pripadal grofu Vetter von der Lilie s pritokom Trboveljščice vred. Te ribolovne pravice je kupil leta 1938 od grofa dr. Franjo Roš, odvetnik v Laškem, za 25.000 din. Ribolovno pravico v Trbovljah je dal dr. Roš v zakup Robertu Plavšaku, nadučitelju iz Trbovelj. Potok Boben in Brnico v Hrastniku je dajala v zakup občina Dol pri Hrastniku. Okrog leta 1900 in še kasneje sta imela v zakupu ribarske pravice v potoku Bobnu Ferdinand Roš in hrastniški trgovec Ivan Meke, potok Brnico pa je imel v zakupu direktor Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku Fric Burger. Od galenberške ribiške koče proti Zagorju in dalje je imela ribarske pravice galenberška, medijska in ponoviška gosposčina skupno s potoki Medije in Kotredesce v Zagorju in Mačkovec v Ponovičah. Zadnji lastnik ribarskih pravic pred drugo svetovno vojno je bil na odseku med Zagorjem in vasjo Sava Plemelj, ki si je pri vasi Renke pri Litiji veterinar in lastnik ribogojnice v Dragomlju Slavko pod Polšnikom na pobočju hribočka zgradil ribiško kočo.

Ta koča stoji še danes. Spodnji del koče je zgrajen iz kamna, zgornji del pa iz lesa, kar izgleda zelo idilično z železniške proge.

Loška graščina na oddaljenih mestih ni ribarila sama, ampak je ribarjenje prepustila proti odškodnini svojim podložnikom. V urbarju iz l. 1582 je naveden ribič Andrej, ki je ribaril na Savi in je moral prvotno dajati graščini vsak teden za en obed rib, pozneje pa namesto tega po 4 goldinarje na leto, kar je bila tedaj lepa vsota, saj je vrednost velike kmetije znašala komaj 60 goldinarjev. Leta 1917 je umrl v Radečah zadnji poklicni ribič, ki se je s svojo družino preživljal od ribištva.

Bolj strastni ribiči kot v Trbovljah so bili ribiči iz Hrastnika. Posebno znani ribiči v Hrastniku so bili Janez Drnovšek, stari Urbajs (po domače Možina), Vodopivec Janez, pa tudi med steklarji so bili zelo vneti ribiči, ki so ribarili v Savi.

Odlikovali so se zlasti z lovom na sulca. Lovili so na vse mogoče načine, tudi z ostmi in vršami, kar svoj čas ni bilo prepovedano. Znano je, da se ribe ponoči zberejo pri svetlobi; ribiči so šli s čolnom na Savi ter žgali slamnate bakle, ki so vabile ribe k čolnu; izurjena roka je z ostmi malokdaj zgrešila in tako je bil mar-

sikateri sulec žrtev osti. Tudi v vrše so ujeli mnogo rib, zlasti za časa drsti, ko ribe potujejo. O kakem športnem lovu, kot ga izvajamo danes, ni misliti. Lovili so iz potrebe za prehrano prebivalstva, saj so bile divjačina in ribe pretežni del mesnih jedi. Krasnih plemenitih rakov jelševcev je bilo po vsej Savi v izobilju. Račja kuga, ki se je pričela v gornjem toku reke Donave, so je polagoma širila iz Donave po Savi navzgor ter je leta 1880 dosegla našo slovensko mejo. Leta 1882 je uničila rake v Krki in njenih pritokih, leta 1885 pa že raki v Ljubljani in pritokih. Mrtvih rakov je bilo toliko, da so se zagodili jezovi in jih reke že niso mogle več odnašati. Ker so raki zastajali po zajedah in mirnejših kotanjah po daljši časi, se je smrad širil daleč naokoli. Morali so priti na pomoč kmetje, da so poginule rake nalagali na vozove in jih pokopavali po njivah in travnikih. Od tedaj ni več teh plemenitih rakov. Dasiravno so že mnogokrat poskušali z uvozom rakov iz drugih predelov države, da bi spet razporedili naše vode z raki, se to ni posrečilo. Zlasti so bili znani raki iz Krke po vsej bivši avstroogrski državi. Za rojstni dan in na dan godu cesarja Franca Jožefa I. so krški ribiči najlepše eksemplare pošiljali na cesarski dvor na Dunaj.

(Nadaljevanje sledi)

Trebušni legar je razsa al dobro leto pred polstoletjem v Hrastniku

Kakor smo že poročali, ima Hrastnik sedaj zadosti zdrave pitne vode, katere pa pred 50 leti in kasneje še ni imel. Zato se je v tej dobi pojavil večkrat v manjši meri trebušni legar v hrastniški dolini. V takem obsegu, kot je leta 1905, ga pa ni bilo ne poprej ne pozneje. Prišel je razsajati meseca avgusta 1905 in tja do jeseni leta 1906. Najprej se je pojavil pri Kemični tovarni, se razširil na območje Steklarne in rudnika ter na okoliške vasi. Pri Kemični tovarni so imeli takrat neko bolnišnico soko, ki je bila kmalu polna bolnikov. Nato so pri Steklarni dali na razpolago neko stanovanje, kar tudi ni dolgo zadostovalo, kajti število

bolnikov je raslo od dneva do dneva. Tudi izolirnico v Trbovljah so kmalu napolnili z legarjem okuženimi bolniki. Končno je zaradi hudo naraščajoče epidemije postavilo Centralno društvo Rdečega križa z Dunaja zasilno bolnišnico na steklarškem travniku med potokom Bobnom in industrijskim tirom, kjer stoji danes mizarska delavnica in razna skladišča Steklarne.

S to bolnišnico so prišli v Hrastnik tudi potrebni zdravniški in vse bolniške osebe. Bolnišnica je obsegala štiri barake, kamor so namestili vse na legarju obolele Hrastničane. Bila je to nekaka zasilna izolirnica. Za omenjenimi barakami je

stala ob potoku kajpak tudi mrtvašnica, kajti kljub strogim sanitarnim predpisom in skrbnim zdravljenjem pa zdravniških in bolničarjih te bolnišnice je v tem času umrlo precej bolnikov iz Hrastnika in okolice. V tem letu je bilo v hrastniškem okolišju nad eno tretjino od vseh umrlih žrtev trebušnega legarja. Takšne epidemije se ni treba več bati v današnjem socialističnem Hrastniku, ker imamo po skrbnem prizadevanju naše ljudske oblasti v kraju zadosti zdrave pitne vode.

L. H.

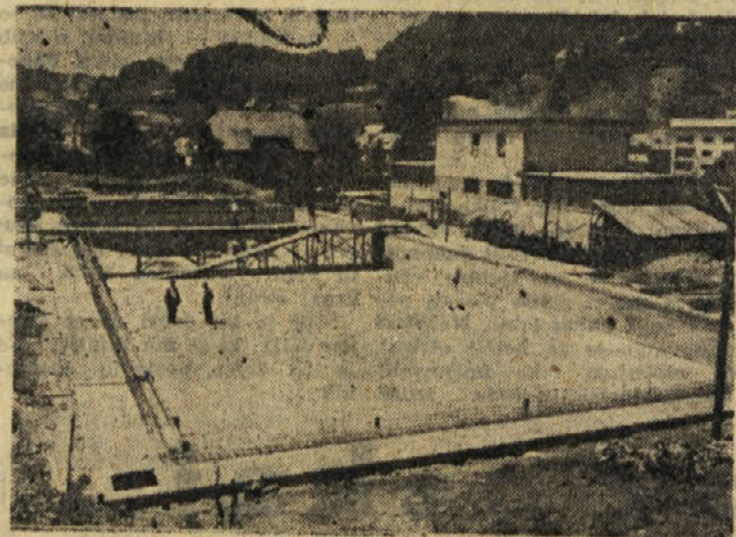
Smrtna kosa med zasavskimi rojaki na tujem

Pred dnevi se je oglašil v našem uredništvu star očanec, ki ima sorodnike v Franciji. Prinesel nam je imena umrlih zasavskih rojakov v okolici Lievina pri Lansu.

Dne 24. februarja letos je umrla rojakinja iz Trbovelj Apolonija Mutnik roj. Višnikar, stara 55 let.

28. junija pa so slovenski izseljenci spremlili na zadnji poti Paulo Artič roj. Miller iz Trbovelj, soprogo predsednika združenja Jugoslovčanov v Lansu. Umrla je bila stara komaj 54 let.

13. junija je umrl Martin Gregor, rojen v Hrastniku star 35 let in Mirko Vozelj, rojen v Trbovljah, star 34 let. Oba sta umrla za silikoze. Naj jim bo lahka zemlja na tujem!

Nov bazen v Trbovljah, ki žal letos še ne bo sprejel ljubiteljev vodnega športa

Iz Zenice v Jablanico

(Nadaljevanje in konec)

Po sestopu s pregrade smo bili prepričani, da smo se za ta dan dokončno otresli stopnic. Pa smo se zmotili. Takoj konas je »šunkarica«¹ pripeljala po divjeromantični, bivši strugi Neretve, v kateri smo še vseno opazovali med vožnjo bistrvo postvri, v Jablanico, smo se odpravili na ogled same elektrarne. Tja pa je zgrajena pod zemljo in razumljivo, če hočeš priti vanjo, boš moral po približno tolikih stopnicah navzdol, kolikor smo jih pravkar prehodili navzgor.

Delavska naselja, ki smo šli skozi nje proti elektrarni, so pritižna, vendar pa čista, da smo bili takoj prepričani o čuti prebivalstva za čistočo. Ko smo se pozanimali za narodnostni sestav prebivalstva v Jablanici, smo izvedeli, da živijo v njej približno tri st. Slovencev, t. j. pa s svojim smislom za čistočo prav gotovo vplivajo tudi na ostale. Mladina si je krajšala nedeljsko popoldne s metanjem kamna, starejši pa z balcanjem. To smo bežno opazili na naši poti, preden smo pričeli sestopati po številnih stopnicah prav do stru-

ga drugega rokava. Neretve oziramo do vstopa v elektrarno.

Po širokem podzemeljskem hodniku, osvetljenem z neonsko razsvetljavo, ki se v njej lesketajo marmorne plošče, s katerimi je obloženo hodnik, smo prišli v strojno dvorano, kjer stoji veliki turbogeneratorji. Dvorana je tolikšna, da je v njej prostora za šest agregatov, trenutno pa je deloval le eden izmed njih. Popolnoma dogotovljena sta dva, medtem ko so štirje še v gradnji, in vendar že ta edini, ki je v obratu, zadostuje za potrebe velikih predelov proti Sarajevu in proti Mostarju. Ko bode v pogonu vsi štirje turbogeneratorji — dva bosta vedno pripravljena kot rezerva — bodo jablaniško elektrarno priključili na celotno jugoslovansko električno omrežje — v primeru potrebe pa bo mogla elektrarna s svojo kapaciteto oddajati energijo tudi izven naših meja. Šele tedaj, ko izveš, doumeš vso veličastnost jablaniške gradnje.

Nad to dvorano prideš po železnih stopnicah v komandni prostor, ki bi mu lahko rekli možgani elektrarne. V razmerno

ma majhnem prostoru so razvrščene naprave za vsak agregat posebej. Te avtomatično zaznamujejo pravilno delovanje celotnega strojnega aparata, od vodnega stanja za pregrado, preko turbin, brezhibnega delovanja agregatov in vse do kontrole električne napetosti v daljnovodih, že sedaj pripravljenih za napajanje predelov z električno energijo, oddaljenih tisoče in tisoče kilometrov od Jablanice. Stevilni alarmi, zvonci in sirene opominjajo službovalce tehnike na sleherni napako v delovanju, signalne luči pa jim nekažejo, kje se je napaka pojavila. Tako je že v naprej izključena vsaka večja neizredna ali celo katastrofa. S tem v zvezi pa vzbuja pozornost izredno majhno število ljudi, zaposlenih v elektrarni. Trije v komandnem prostoru, eden pri agregatih in dva pri turbinah — to je vse 70 število se bo pri polnem obratovanju sicer povečalo, vendar le za malenkost. Sploh bo Jablanica po vseh dokončanih delih, ki danes še vežejo ljudi na njihova delovišča, precej omlajšana, če se vsi ljudje ne bodo preusmerili na

drugo zvrst dela in si poiskali novih možnosti preživljanja.

Elektrarne pa si ne bi ogledali docela, če ne bi odšli še v njeno srce, k turbinam, ki jih po dolgem podzemeljskem rovu, speljanem od pregrade do elektrarne, poganja sila vode. Ker so posamezne turbine šele v fazah vgrajevanja, smo si lahko v celoti ogledali način, kako se vodna sila pretvarja v električno energijo. Ogledali pa smo si tudi vodne pretine, ki bodo dovajali k turbinam vodo. Nepridušno so ločene te pregrade druga od druge za primer, da bi bil vdor vode po okvari ene izmed njih omejen le na to, ne pa tudi na ostale.

Vsi prostori se svetijo od čistoče. Nikjer ne najdeš drobnica prahu, vodnik pa, ki nas vodi iz prostora v prostor, nam zgovorno daje pojasnila na naša številna vprašanja, saj je večini izmed nas le površno znana skrivnost, kako nastaja električna energija, ker opazujemo njen učinek le na kuhaliških, razsvetljavi, radiu in električnih pečeh, ženske pa še na likalnikih, najbolj pa takrat, ko se oglašajo okoli prvega v mesecu inkasat.

O turbinah nas je predvsem zanimalo, zakaj deluje le ena izmed njih. Izvedeli smo, da je imela novo nastajajoča elektrarna še spočetka smolo, ker ena izmed turbin ni vzdržala pritiska. Razljetela se je, sedaj pa

Postopek pri odpovedi delovnih razmerij

Dobro je, da veste

Občinski sindikalni svet v Trbovljah je ugotovil, da nekatera podjetja ozir. ustanove in družbene organizacije v prejemnih meri poznajo ali pa upoštevajo zakonske predpise o prenehanju delovnih razmerij delavcev in uslužbencev. V zadnji hočemo opozoriti na posamezna zakonska določila, ki predpisujejo ta postopek in hkrati navajajo pravice delavcev in uslužbencev v takih primerih. Pripominjamo, da so ti predpisi v veljavi do sprejetja novega zakona o delovnih odnosih, ki se pripravlja v Zvezni ljudski skupščini.

Ugotovljeno je, da zadevne zakonske določbe glede ustanovitve delovnega razmerja niso povsem jasne v manjših podjetjih in nekaterih obratih družbenih organizacij. Tako določa 1. člen Uredbe o ustanovitvi in prenehanju delovnih razmerij (Ur. list FLRJ št. 84-711-48), da je delovna pogodba lahko pismena in ustna, izrečna ali molče sklenjena. Da je delovna pogodba molče sklenjena, se šteje, če začne delavec ali uslužbenec opravljati določeno delo za plačo. Ravno v tem zadnjem primeru pa se dostikrat greši v manjših podjetjih ozir. obratih; delavec se sprejme v delo brez pogodbe, prejema plačo in ko je treba delavcu odpovedati, pozabijo na redni postopek pri odpovedih, sodeč, da delovnega razmerja sploh ni med delavcem in delodajalcem.

Tudi pri sprejemanju uslužbenec v delavcev na poskušnjo se greši; 9. člen navedene uredbe navaja, da se delovna pogodba lahko sklene na poskušnjo, in sicer največ za 14 dni in da mora biti izrečna.

Predvsem bi hoteli opozoriti na prenehanje delovnih razmer,

treba izdati pisмено odločbo proti vročilnemu podpisu delavca. V odločbi je treba poleg podatkov delavca ozir. uslužbenca navesti tudi razloge za odpoved, kar so: reorganizacija podjetja; zmanjšanje števila delovnih mest, da bi se znižali proizvodni stroški, ali drugi

Tudi letos je na Bledu velko število zasavskih rudarjev, ki preživljajo zasluženi letni oddih

pri katerih se najčešče greši in kateremu vprašanju tudi sindikalne podružnice v podjetjih ne posvečajo zadostne pozornosti.

13. člen navedene uredbe govori, da delovno razmerje preneha: 1. z iztekom dogovorjenega roka; 2. z dovršitvijo dogovorjenega dela; 3. z odpovedjo, če je delovno razmerje dogovorjeno za nedoločen čas; 4. z odpustom ali izstopom z dela; 5. s samim nastopom dejstev, zaradi katerih po tej uredbi preneha delovno razmerje; 6. z odločbo pristojnega ministra za delo o novi razporeditvi delovne sile (je odpadlo); 7. po disciplinski sodbi in 8. s smrtjo delavca.

14. člen iste uredbe pravi nadalje: če delavec po izteku dogovorjenega roka, ali po dovršitvi določenega dela nadaljuje delo z molčnim sporazumom delodajalca, se šteje delovna pogodba kot podaljšana za nedoločen čas.

Po čl. 25 uredbe lahko delodajalec odpusti delavca z dela brez poprejšnje odpovedi v teh primerih: 1. če je bil delavec zasaden pri storitvi kaznivih dejanj; 2. če je s pravomočno odločbo obsojen na kazen odvzema prostosti, daljšo od 3 mesecev, in 3. če je ponaredil ali dal neresnične podatke, ki so bistveni za ustanovitev, trajanje in prenehanje delovnega razmerja.

Tudi glede postopka pri odpovedi delovnega razmerja bi hoteli dati nekaj pojasnil: uredba in navodila o postopku pri odpovedi delovnega razmerja delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ št. 20-209-52 in št. 26-306-52), ki veljajo tudi za združne in družbene organizacije ter ustanove s samostojnim finansiranjem natančno nakazujejo ta postopek. Kako odpovedati, je poglavje zase pri marsikomu. Pismente odpovedi so nepopolne in je iz njih težko razbrati vzroke odpovedi, še predvsem takrat, ko mora o tem na pritožbo prizadelega razpravljati občinski sindikalni svet ali pa okrajna arbitraža kot instanca druge stopnje.

V 2. členu navodil je navedeno, da je o vsaki odpovedi

V kakšnih primerih je potrebno soglasje občinskega sindikalnega sveta?

Uredba in navodila tudi jasno povedo, kdaj mora podjetje ali ustanova dobiti soglasje od občinskega sindikalnega sveta, in sicer: 1. v primeru, ko se istočasno odpove večjemu številu delavcev (najmanj 5), razen če gre za likvidacijo ali prenehanje podjetja; 2. pri delavcu ali uslužbencu, ki ima več kot desetletno delovno dobo; 3. če gre za vojaške ali delovne invalide; 4. če gre za ženske delovne moči.

Za te primere je vedno treba poprej poslati predlog za odpoved z obrazložitvijo občinskemu sindikalnemu svetu, ki pa mora vesebovati: 1. koliko časa je delavec zaposlen v podjetju; 2. koliko znaša celotna njegova delovna doba; 3. družinsko in zdravstveno stanje prizadelega; 4. na katerih delovnih mestih je delal v podjetju; 5. ali na teh delovnih mestih lahko delajo ženske; 6. ali na teh delovnih mestih lahko delajo osebe z zmanjšano delovno zmoglostjo; 7. ostali podatki, ki lahko koristijo sindikalnemu svetu pri dajanju soglasja.

Sindikalni svet je dolžan podjetju odgovoriti o svoji odločitvi in se podjetje v primeru, da ne pride do sporazuma, lahko pritoži na okrajno arbitražo.

Kam se pritožijo delavci zoper odločbo o odpovedi?

Delavci se v vsakem primeru odpovedi lahko v 8 dneh pritožijo na okrajno arbitražo. Zoper odločbo okrajne arbitraže pa delavci ozir. uslužbenci nimajo možnosti pritožbe.

Delavci in uslužbenci lahko tudi iščejo posredovanje zoper odločbo o odpovedi pri upravnom odboru svoje sindikalne podružnice, ki ima to dolžnost po 11. členu navodil o postopku pri odpovedih.

Podjetja in ustanove smo hoteli opozoriti na zakonska določila o tem vprašanju še zlasti zaradi postopanja z žensko delovno silo, kjer neredko opazimo neke vrste zapostavljanje in željo po odstranitvi ženske delovne sile tudi na delovnih mestih, kjer ženske delo lahko opravljajo, in nadomestitev z moškimi delovnimi močmi. Proti taki tendenci se morajo boriti organi delavskega samoupravljanja v podjetjih in sindikalne organizacije, kar je predvsem tendenca nekega dela tehniškega osebja v posameznih podjetjih.

V NEDELJO NA KLEK

Gasilsko društvo Trbovlje-Klek slavi v nedeljo, dne 21. avgusta 1955 svojo 30-letnico in 25-letnico ustanovitve gasilskega društva pod pokroviteljstvom predsednika okraja tov. Martina Gosaka. Ob tej priložnosti razvije društvo gasilsko zastavo, ki jo bodo 14.30 pri gasilskem domu v Kleku.

Po tej poti vabimo vse darovalce žebličkov in ostale prebivalstvo, da se udeležijo razvija zastave oz. zabijanja žebličkov.

V nedeljo dopoldne pa bomo na Kleku odkrili spominsko ploščo padlim borcev v NOV. Odbor.

Iz naših zasavskih krajev

Iz Hrastnika

Nesreče in nezgode

V novi hrastniški občini ima začasni ljudski odbor 18 odbor-
nikov. To novico sta nedavno
prinesla dva slovenska dnevi-
ka, kar pa ne ustreza resnici.
Naš ljudski odbor šteje 25 od-
bornikov, in sicer 18 iz Hrast-
nika in 7 z Dola.

Izlet hrastniških upokojencev.
Izleta v Pulo, ki ga je priredi-
lo Društvo upokojencev v
Hrastniku, se je udeležilo okrog
60 članov in članic. V Puli so
si ogledali vse zanimivosti kra-
ja in tudi novo steklaro, kjer
začasnoma nekateri hrastniški upo-
kojenci-steklarji učijo mlajše
mulske steklarje steklar-
skosti. Ena skupina izletni-
kov pa je imela priložnost vi-
deti manjša Tita in njegovo
soprogo, ki sta ravno takrat ob-
iskala Pulo. Velika izletniška
se je še tisti večer vrnila do-
mov — manjša skupina pa je
obiskala hrastniške otroke, ki
so letovali v bližnji Puli. Dru-
gi dan so si na povratku z
avtobusom ogledali še Piran,
Portorož in Koper.

Utonil je v Hrastniku 19-let-
ni steklarski pomočnik Jože
Kranjc. Stanoval je pri svoji
materi v koloniji Kemične to-
varne ob Savi. Pred dnevi je
odšel čez železniški tir proti
Savi in je bil vinjen. Domne-
vajo, da se je fant hotel iz-
trezniti s kopanjem, pri tem pa
ga je pogotnila Sava. — Ne
vemo, kdaj se bodo sicer na-
srečali le še maloštevilni delavci,
zlasti mladi ljudje, odvadili
tradicionalnega popivanja ob
plačilnih dneh, v čemer je iska-
rja tudi nesrečo tega fanta. Mno-
žične organizacije, društva in
starešča tu še dosti vzgoj-
nega dela.

Železniška nesreča v Blanci

Ko se je neki železniški usluž-
benec vračal iz kurilnice v Cer-
nomercu pri Zagrebu iz nočne
službe z vlakom domov, je med
vožnjo v vlakom zaspa. Prebudil
se je šele na postaji Blanci, kjer
je izstopil. Ko je zapazil, da se
je peljal predalet, se je hotel z
naslednjim vlakom odpeljati na-
zaj domov v vas Ključ pri Suti.
Da počaka vlak in se malo
okrepi, je stopil v bližnjo go-
stilnico. Ko je stopil spet na cesto,
je zaslišal prihajajoči vlak iz
smerti Sevnice. Misleč, da je to
potoški vlak za Zagreb, je brž
skočil na postaji med drugi in
tretji tir. Prihajajoči brzovlak
št. 1 iz Sevnice pa je tega usluž-
benca podrl in vrget z drugega
na tretji tir, kjer je ponesrečenec
obklesal mrtev s prebito lobanjo.
Nesreča je tem večja, ker zapu-
šča ponesrečenec, kakor smo iz-
vedeli, mlado ženo in šest nepre-
skrbljenih otrok.

Ta nesreča je ponoven dokaz,
da ljudje kljub stalnim opom-
nom železniške uprave še vedno
ne upoštevajo železniških pred-
pisov in opozoril ter prečkajo
tire in hodijo po železniški
progi.

Edgar Wallace:

MELODIJA smrti

Gospod Timmings je tega
dne že zgodaj odšel; v trgovini
je ostal njegov izredno spretni
namestnik.

Lastnik je tisti dan prišel
malo prej v London. Gilberta
je začuden opazil skozi stekle-
na vrata. Ko jih je hotel od-
preti, je videl, da so bila zap-
rta. Toda prišel je z ljubez-
nivim nametom lastnik sam
in jih odprl.

»Mi smo že zaključili,« je
rekel, »in bojim se, da je po-
slovodja že odšel domov. S
čim vam lahko postrežem?«

Gilbert ga je pogledal. »Da,«
je rekel počasi, »rad bi kupil
blagajno.«

»Pri tem vam utegnem biti v
pomoč,« je dejal gospod dobre
volje. »Izvolite vstopiti!«

Gilbert je vstopil. Gospodar
je za njim zaklenil vrata.
»Kakšne vrste blagajno želite?«
ga je vprašal.

»Zelbi bi manjšo blagajno,«
mu je odvrnil, »po možnosti že
rabljeno, če imate kaj takega.«

»Mislim, da imamo še eno
v zalogi. Vi jo potrebujete
pač za svojo pisarno?«

Gilbert je odskakal. »Ne, po-
trebna mi je za stanovanje,« je
kratkot dejal, »in zelo ljubo bi
mi bilo, če mi jo lahko čimprej
poslžete.«

Cestno razsvetljavo v Sp.
Hrastniku so že uredili pred
meseči, zlasti pri steklarski ko-
loniji in ob zasavski cesti. Po-
zabili so pa na cestno razsvet-
ljavo od železniške postaje do
steklarske menze. Upamo, da
jo bodo uredili še pred zimo,
kjer nas čakajo dolge in temne
noči. Sicer pa je treba to raz-
svetljavo urediti tudi zaradi
tujcev, ki prihajajo v naš kraj.

Jože Slivšek iz Zdol je 31. p.
m. padel s kolesa in se poško-
doval na glavi; Jože Gasperin,
25-letni mizar iz Gor Skopje je
istega dne padel po stopnicah
in dobil poškodbe na levi no-
gi; Antona Topliška iz Zdol je
31. p. m. podrla krava in mu
zlomila levo nogo; Anton Ur-
banč iz Mrtvice je istega dne
padel s kolesa in dobil lažje
poškodbe na glavi.

Josip Brinar:

PIONIRSKI KOTICEK

(Nadaljevanje)

20. Misko gre po Zvitorepko v Hudo luknjo

Ko je Kozoderec ugledal uje-
tega medveda, ni dolgo pomiš-
ljal. Ulii jo je naravnost so-
sedno vas, v kremo, kjer se je
nadejal pomoči. Med možaki je
ravno krožila majolčica rujnega
vinca, ko je prisopihal Kozode-
rec in zakričal: »Le brž z me-
no! Ljudje krščanski! Na mojem
dvorišču se je ujel medved!
pomagajte mi, da ga pobijemo!«

Ko zaslišalo to novico planejo
vsi možaki pokonci ter jo ube-
rejo za tesarjem Kozodercem.
Naposled jo tudi ženske urežejo
za njimi, tako da so nazadnje
ostali doma le še otroci, ki so se
plašno stiskali za peč. Kar je
komu prišlo pod roko, to je
zgrabil in hitel nad kosmatinca:
ta je popadel vile, drugi cepce,
tretji je spet pograbil zarijavli
ražen in četrti sekuro. Kdor ni
imel drugega pri rokah je od-
lomil lato iz plotu. Tako so vsi
drili za Kozodercem, stari in
mladi; bilo je še celo nekaj ta-
kih vmes, ki so krevljali ob
palici in niso imeli več niti ene
skrbine v ustih. Zenske seveda
niso zaostale. V naglici so se
oborožile z metlami, loparji in
burklami, a kuharica Liza je
pograbila ostro vrteno, češ: z
njim bom kosmatinco pošteno
ustrojila kožuhi!

Misko je slišal krik in vik, ki
je prihajal bliže in bliže. Misli-
si je: »Zdal je skrajni čas da
jo odkurim, če ne, bo po meni!«
Poskusil je še enkrat; vlekel je
in vlekel, a naposled se mu je
res posrečilo, da je izdrl glavo
iz razpokline. Toda, o joj kova
z lasmi vred noter do ušes se
mu je snela in ostala v deblu.
In kri se mu je ulila po obeh in
po gobcu. To ga je strašno ske-
lelo, in je kar besnel od silnih
bolecina. Toda čakala ga je še
druga težava, kajti prednje no-
ge so mu še vedno ticala v
špranji. Napel je še enkrat vse
svoje moči in je izdrl tudi roke
iz precepa, a pri tem se mu je
odrl in slekli kremliji z roka-
vicami vred. To pač ni dišalo
po strdi, o kateri mu je pravila
Zvitorepka. Noge ga niso dr-
žale in zaman se je trudil da

bi vstal in se potegnil z mesta.
Hkrati se bili že tudi pri njem
vaščani s Kozodercem na čelu.
Črna tolpa se je zgrnila okrog
njega: ti so ga suvali z drogovi,
drugi zamahovali s sekirami,
sajasti kovač je vihtel kladivo,
spet drugi motike in lopate. Vsi
so udrihali po njem, veliki in
mali, Slokonogi Zalelet in pa
Anže Burež, tisti s pokvečenim
nosom, sta bila najhujša. Jaka
Slokin in njegov svak Gaspar
Drvolom sta mlatila s cepi po
medvedovi grbi. Imed žensk
so se posebno vnoem zaganjali
v kosmatinca Zagovedneževa
Jera, Spela Devetklica in pa de-
bela kuharica Liza z ostrim
vrenom. Vsi so gnali velik
hrup in trušč, a vse je preka-
šal Juri Pohvale, ki se je dri,
da se mu je grlo lupilo. Kdor
se ni upal kosmatinco v bližino,
je metal od daleč nanj kamenje.
To je bilo manj nevarno, a je
prinašalo vendarle nekaj slave
in pohvale, če je zadel kamen
dobro. Naposled je prišlo širše
Kozoderec brat Nape z debelim
kolom in je tako silno udaril
medveda po glavi, da se mu je
zablistalo pred čmi in je videl
devet sonc. To je oživilo me-
vedu še poslednje moči — pla-
nil je pokonci in se zakadil na-
ravnost med ženske.

Kriče in javkaje so se žen-
ske razpršile: debelo kuharico
Lizo pa je bil medved podrl in
štrbunknila je v globoko vodo.
Ki je tekla mimo dvorišča. Žen-
ske so zagnale silen vrišč in
izmed prestrašene tolpe se je
zaslišal obupen glas: »Ojme, ol-
me! naša Liza, naša kuharica
je v vodi. Da bi te ne utonila!«
Pomagajte brž, brž. Bariglico
najboljše vina dobi, kdor jo
reši!«

Možje, ki so mislili, da jim
medved tako in tako ne uide,
so hiteli na pomoč Lizi v vo-
di. Toda medtem ko so spravl-
jali debelo kuharico na suho,
se je Misko splazil na breg in
je strmoglavil v vodo. Kajti
raji je hotel, da utone, kakor
pa da bi ga kmetje sramotno
pobili. Pa čudno: ostal je na

KZ ureja svoje prostore

Kmetijska zadruga v Brežicah
je zelo delavna in velja za eno
izmed najboljših daleč naokrog.
Med drugimi si že več let priže-
deva za ureditev primernih po-
slovnih lokalov, zlasti za semen-
sko službo, prodajo zaščitnih
sredstev in ostalih preventiv-
nih pripomočkov v kmetijski de-
javnosti. Da reši to perečo vpra-
šanje, je KZ začela urejati lepe
sodobne lokale na cesti Pod ob-
zidjem v stavi, kjer imajo zadruga
svoja glavna skladišča. Tu bo
poleg prodajalne kmetijskih pre-
ventivnih sredstev še trgovski
prostor in skladišče za kmetijske

Iz Brežic

stroje. Tudi prostore glavne trgo-
vine na Cesti prvih borcev so za-
čeli razširjati, kjer bodo uredili
moderna skladišča. Ako vzame-
mo v poštev doseganje prizade-
vanje zadruge za solidno posre-
dovanje blaga med člani, delo
njenih odsekov in ureditev po-
slovnih lokalov, lahko trdimo, da
je brežiška KZ na najboljši poti
razvoja zadrugištva na naši vasi.

Neurje v Brežicah

V nedeljo popoldne je divjala
v brežiški okolici velika nevihta,
ki je zaradi velikih padavin na-
pravila precejšnjo škodo Orkan-
ski nali v točo se je podil s se-

Sejmi in tržni dnevi v Brežicah

Prejšnjo sredo je bil v Breži-
cah Lovrenčev sejmi, ki so se ga
udeležili številni prodajalci in
kupci. Goved je bilo na sejmu
nad 300 repov. Tudi prašičev je
bilo precej, vendar kupčija se
svinjami ni bila zadovoljiva, ker
se za to prodajo bolj obnesejo
sobotni svinjski sejmi.

V Brežicah je vsak dan tržni
dan (prip. ur.: v Trbovljah samo
dvakrat na teden). Do lani so
bili v kraju tržni dnevi le ob sre-
dah in sobotah in so še sedaj
močno zasidani. Sprito velikega
povpraševanja je dotok blaga za-
dovolj. Cene se gibljejo po po-
nudbi in povpraševanju, vendar
so v razmerju z ostalimi tržišči v
državi visoke. Vzrok za to je
iskati v prešihki intervenciji, ki
bi regulirala cene, zlasti v trgo-
vanju s sadjem in zelenjavo.
Dobro bi bilo organizirati tudi
trgovanje z mlekom in mlečnimi
izdelki; ter jajci, kar bi ugodno
vplivalo na formiranje cen na
brežiškem trgu. Številni potroš-
niki se upravičeno vprašujejo,
zakaj se taka trgovina ne orga-
nizira ter so radovedni, kaj pre-
jeto k temu trgovski predstavniki
in proizvajalci. Če ni mogoče
odpreti trgovine socialističnega
sektorja, naj dobijo dovoljenje
zasebniki, ki bodo stalno zalagali
brežiški trg z zgodnjim in red-
nim sočivjem ter sadjem, plačali
davek, onemogočili razpisno
prekupčevanje in — kar je naj-
važnejše: zadovoljili potrošnike!

Ob reševanju tretje breži-
škega trga in vprašanja primer-
nih prostorov se ponovno vsaj
je vprašanje izgradnje nove
mestne trdnice, za katero so na-
črti že pripravljani. Mnenja smo,
da bi se zadnje investicije v
kratkem izplačale, primerna tr-
dnica pa bi služila svojemu nam-
enu in pomagala dvigniti življen-
ske ravni našega delovnega člo-
veka. M. T.

Mladinsko šahovsko prvenstvo Slovenije

V Mariboru so v dneh od 26.
julija do 3. avgusta odigrali ša-
hovsko mladinsko prvenstvo Slo-
venije za leto 1955. Tekmovanja
se je udeležilo 13 mladincev iz
vse Slovenije. Sodelovalo je 5
prvotekmovnikov, 3 drugokate-
gorniki, štiri tretjekategorniki
in 1 četrtokategornik. Prvenstva
se je udeležilo tudi član šahov-
skega kluba SD »Rudarja« iz
Trbovelj, tov. Hinko Jazbec ml.
Zmagal je prvotekmovnik Mav-
rič, ki niti za trenutek ni izgubil
vodstva. Drugi je bil Draksler iz
Celja. Tretje mesto sta si razde-
lila Kranjčan Baydek in Mari-
borčan Čerpnjak. Peto mesto je
zasedel Studničnik iz Maribora, ki
se je poleg prvih treh plasiral
za državno prvenstvo, ker Mavrič
zaradi tehničnih ovir ne bo mo-
gel igrati. Trboveljčan Jazbec je
zasedel 10. mesto. Igral je neko-
liko slabše kot običajno in je
potrdil III. kategorijo. (n)

Nagradna besedna uganka za pionirje

Vstavite namesto nižjih številk primerne črke, pa boste
dobili vrsto raznih besed:

1	2	3	4	5	=	spoštovan poklic v naših revirih
1	2	3	4		=	dragocena kamnina
3	4	5			=	darilo
3	2	1			=	glasbeni izraz
2	1	4			=	priprava, ki meri čas
2	3				=	del telesa
4	5				=	ploskovna mera

Rešitve nam prinesite ali pa
poslžite po pošti do nedelje, 27.
avgusta popoldne. Dva izreba-
na rešitelja uganke, bosta do-
bila po 1 mladinsko knjigo v

UREDNIŠTVO.

da je veljal med njimi za pri-
znanega moža in jim je bil vo-
ditelj. Bil je mož štiridesetih
let. Nagibal se je k debelosti.
Bil je srednje rasti in vsakda
njega obraza, ki so mu kratke
kocinaste brke in kot smola
črni lasje podeljevali nekako
mračen izraz. Njegove oči so
gledale utrujeno in zaspano,
toda njegova oglati brada je
razodevala izredno odločnost.
medtem ko so bile njegove ro-
ke, ki so se v brezdelju igrala
z naliivnim peresnikom, majh-
ne, toda močne. Bile so roke
umetnika in dejansko je bil
George Wallis znan pod tem
imenom ali pod nekim drugim
kot umetnik v svoji posebni
stroki, domala v vseh polci-
jskih uradih na kontinentu.

Callidino, ki je sedel poleg
njega, je bil majhen čeden in
okreten Italijan. Iz njegovih
precej dolgih las bi lahko skle-
pali, da je prej kak sanjar
muzik kot hladnokrvnen trgo-
vec. In vendar je bil ta čeden
Italijan znan kot najbolj prak-
tičen v tej častivredni trojci,
ki je bila mnogo let strah in
trepet vseh bančnih ravnote-
ljev v Franciji.

Tretji, postaven mož s pri-
jaznim, cvetočim obrazom in s
čednimi, enostajnimi brki, je
bil Persh, ki se je kljub svoji
obilnosti odlikoval z nenavad-
no okretnostjo. Njegov pogled
z Vražjih otokov in temu sle-
deča vožnja v odprtem čolnu
v Avstralijo utegne biti večini
bralcev časnika še v svežem
spominu.

Svojih osebnih podatkov ni
skrival, kakor se tudi niso
izogibali neposrednim vpraša-
njem pri zasliševanju na lon-
donski policiji, ko jih je le-
ta izsledila in se potrudila k njim,
da bi prišla do dna poslom te
nedolžne borzne poslovalni-
ce. Gospodje so bili nekoliko
razočarani, ko so odkrili, da
poslovalnica obratuje povsem
v redu. Celotno obče znanim vi-
milcem ne moreš očitati, če se
odločijo, da si hočejo služiti
vsakdanji kruh na ta ali oni
zakonito dovoljen način, pa
čeprav bi bili še tako slabo za-
pisani. In več kakor da je
opozorila stranke na to, da vo-
dijo to nenavadno podjetje
zloglasni vlomilci, policija tre-
nuta ni mogla storiti; morala
je namreč ostati ob strani,
opazovati in se tolažiti s tem,
da se bodo možje prej ali slej
razgalili in ji padli v roke.

Precej dolgo bo gospoda pri
policiji čakala na to,« je dejal
Wallis. Smehljaje in dobre
volje je sedel v krogu svojega
»nadzornega sveta.«

»Ali so bili danes tu?« je
vprašal Callidino.

»Da, bili so tu,« je resno de-
jal Wallis. »Preiskali so naše
knjige, miže, obleke in celo
noge naših pisarniških stolov.«

»Nespodoben postopek!« je
veselo dejal Persh. »Kaj pa so
našli, George?«

George se je nasmehljajal.
»Našli so vse, kar je bilo naj-
ti,« je odvrnil.

»Mislim, da jih je vlom v

banko Bond Guarantees, ki
sem o njem bral, tako razbu-
ril,« je hladno dejal Italijan.
»Tudi jaz mislim tako,« je
rekel Wallis z brezbrzično re-
snostjo. »Res, prava nesreča je,
nositi taka imena, kakor jih
imamo mi. Sicer pa,« je nade-
ljeval, »polije se ne bojim
posebno, tudi ne v primeru, če
bi kaj našli. Med njimi nisem
naletel še na nikogar, ki bi bil
tako bistroumen kakor tisti
hladni hudci, ki smo imeli z
njim opravka v ministruvstvu za
zunanje zadeve, ko sem mu
moral odgovorjati na nekatera
vprašanja o Pershovi edin-
stvenih izkušnjah na Vražjih
otokih.«

»Kako se je že pisal?« je
vprašal Persh z zanimanjem.
»Ime mu je zvenelo nekam
južnoafriško. Čakaj — že
imam: Standerton! Hladno-
krven človek. Naslednjega dne
sem ga spet srečal v Epsumu,«
je rekel Wallis. »Sodil bi kam
drugam in ne v ministruvstvo za
zunanje zadeve. Spominjaš se,
Persh, kako hitro me je imel.«
Persh je priklimal. »Preden
sem vedel, kako se je zgodilo,
sem priznal, da sem bil tisti
teden, ko so bili ukradeni dra-
gulji lady Perkinson, v Hun-
tingdonshiru. Ko bi bilo traja-
lo še pet minut dalje, bi bil
najbrž zvedel, kje so skriti
naši zakladi, ki jih tako vneto
išče angleška policija.«

Možje so se smejali kot ob
dobrem dovtipu.

(Dalje prihodnjič).

Nova turistična cesta preko Gorjancev

Edina cesta, ki je držala do-
slej preko Gorjancev in je ve-
zala Slovenijo s Hrvaško, je
bila cesta Novo mesto—Metlika
s priključkom na Karlovac ali
pa preko Črnomlja in Vinice na
Vrbovsko.

Tej prečnici se je pridružila
sedaj še druga. Neopaženo in
brez hrupa, a vztrajno sta gra-
dili zadnji dve leti obe sosedni,
Hrvaška in Slovenija, podaljš-
ke k dosedanjima gozdinima
cestama, ki sta doslej tekli
vzporedno to- in onstran meje
na vrhu Gorjancev. Pri zname-
niti Pogani jami, ki vanjo po-
nikuje nedaleč izvirajoči stude-
nec Poganica, sta se čisti končno
strnili. Tako smo dobili toliko
nestropno pričakovano novo zvezo
Kostanjevica—Sošice—Karlovac,
ki se pri hrvaškem Kostanju
zliva s cesto, ki drži preko Sto-
drage in Bregane v Samobor.

Prav poseben pomen pa bo
imela ta cesta za splošni razvoj
turizma v Gorjancih. Slikovit je
njen potek, ko se začne že kar
ob izstopu iz Kostanjevice vzpe-
njati ob pobočju hriba s pogle-
dom na celotno panoramo Gor-
jancev, ki iz nje v ozadju na
levi strani vidno izstopa osam-
ljeni masiv Osunjske gore, med-
tem ko se na desni strani dvig-
ajo strmo in strnjeno po vrsti
vrhovi Kičerja, Opatove gore in
Stembuha.

Vozimo se skozi vas Globo-
čico, ko nenadoma ostro zavij-
emo na levo in presenečeni
pogledamo v globino, kjer se
nam pokaže odmaknjena dolina
s sočnimi travniki in bujnim
njivami, napajani od bistre in
živahne, med mladim jelševjem
tekoče vode, Studene imeno-
vane.

Tik pod nami, tesno ob
vznožju hriba, ob potoku, klo-
poče mlin, kraj njega ždi go-
spodarska poslopja — svet zase,
zavdanja vredna domaćija.
Nam nasproti se zdajci vzpenja
strma skalnata stena; izpod nje
prihaja v širokem toku Studena,
ki je kot Poganica poniknila v
Pogano jamo. Nekako v sredini
stene je vhod v podzemsko
jamo z bleščecimi kapniki. Spet
ovinek — in že smo dolinico
obšli. Smo nad strmo steno in
se vzpenjamo mimo Avgustin-
skoz vinograde proti vasi Dolže-
ce. Če se tu ozreš, že gledaš
Kostanjevico s ptičje perspek-
tive. Blizamo se vasi Ostrc in
se peljemo iz nje na levo v
gozdove Kičerja. Tam v daljavi,
na obzorju, na visokem prevalu,
ostro odsejajo obrisi hiš in med
njimi obris starodavnega straž-
nega stolpa nekdanjih granic-
jev, ki daje pečat tej najvišje
ležeči vasi v kostanjevski ob-
čini — Črneči vasi. Med vojno
od okupatorja brezsrčno poža-
na, je danes spet pozidana.
Globlje in globlje prodiramo v
gozdove, ki se vrstijo, pomešani
tu z malimi, tam spet s prostori-
nimi in nepreglednimi košenici-
cami.

Neutrudno se vije cesta iz
zavinka v ovinek, pa spet iz
ovinka v zavinek. Zda — na
desni vidimo skupino častitljivi-
h smrek, na levi gozdarsko
hišico. To je Cankarjeva koča:
mala in neznatna v idiličnem
zatišju naravnega parka z mi-
kavnim razgledom na kostanje-
viški grad, na Kostanjevico,
opasano okrog in okrog s Krko,
živja podoba srednjeveške trd-
njave, na celo vrsto stajarskih
hrbov z Lisco, na Kum in čisto
na levi — na Kamniške planine.
Kmalu nad Cankarjevo kočo
drvimu spet mimo vhoda v kra-
ško jamo. Ponovno se vrste za-
voji brez konca in kraja, dokler
ne pridemo do mesta, kjer je
bila nekoč gornja postaja ži-
lice. Prevozili smo dvajset ki-
lometrov in si želimo oddiha.
Na levo od tod se pelješ v So-
šice, mi pa se obrnemo na
desno, kjer se cesta nekako
umiri in teče enakomerno le v
malenkostni višinskih razli-
kami mimo lovske kočice v mra-
nem smrekovem gozdu, ki nosi
ime »maršala Tita. Kmalu se
gozd razmakne in na koncu ko-
šenice zagledamo veliko, eno-
nadstropno hišo, kjer se bomo
ustavili za kratek oddih in
okrepčilo. To je Dom na Polo-
mu, od nedavna stalno oskrbo-
vana gorska postojanka PD Ko-
stanjevica.

Dom stoji na višini 725 me-
trov in je pripravno izhodišče
za celo vrsto izletov. Nekaj jih
je že markiranih, ostale poti pa
bodo označene še letos.

Dom na Polomu je dosegljiv
za vsakega, naj si bo še tako
betežen, saj te pripelje katero
koli vozilo prav pred prag hiše.
Zato štejeemo novo cesto Kosta-
njevica—Sošice in novo postoj-
anko na Polomu za turistično
pridobitev prve vrste na Dole-
niškem.

FIZKULTURA IN ŠPORT

Tekmovanje za Jugoslovanski nogometni pokal

Rudar je bil boljši kot Slovan, toda kljub temu komaj 2:1

V polfinalni tekmi za jugo-
slovanski nogometni pokal v re-
publiškem merilu sta se srečala
preteklo nedeljo na stadionu
SD »Rudarja« v Trbovljah »Slo-
van« iz Ljubljane in domači
»Rudar«. Moštvo »Rudarja« se
je tokrat predstavilo v zelo sla-
bi luči in je bila to ena izmed
najslabših letošnjih tekem mo-
štva »Rudarja«. Kdor je gledal
tekmo za pokal proti »Maribor-
u«, ni mogel verjeti, od kod
naenkrat tako slaba igra »Ru-

darja«. Res je, da je domačim
v prvem polčasu nagajal veter
in še slab sodnik povrh vsega,
kljub temu pa je bilo vodstvo
gostov 1:0 v prvem polčasu za-
služeno. V drugem polčasu je
»Rudar« zaigral boljše ter smo
15 minut res gledali nogomet,
kar je dalo končno rezultat
tekme dva gola domačih proti
enemu gostov. Prvi gol za do-
mače je dal Knaus, drugega pa
Jerše.

Ofenziva domačih igralcev pa

kljub temu ni popustila, toda
odlični vratar gostov je rešil
svoje moštvo večjega poraza.
Reševal je situacije, ki so izgle-
dale že brezupne. Preko tisoč
gledalcev pa s prikazano igro ni
bilo zadovoljivo, prav tako tudi
ne s sojenjem sodnika Pucihar-
ja.

V finalni tekmi se bo »Rudar«
srečal z »Odredom« iz Ljublja-
ne, zmagovalca pa bo tekmoval
naprej v osminki finala. Kdo bo
boljši, bomo videli v nedeljo.

V predtekmi so »rokometaši«
»Rudarja« premagali Celjane s
16:14.

V HRASTNIKU BODO IMELI PLANINSKI TEDEN

Planinsko društvo »Hrastnik« in Planinsko društvo na
Dolu pri Hrastniku bosta priredila v dnevi od 2. do 28. avgu-
sta t. l. Planinski teden s sledečim sporedom:

21. AVGUSTA: množičen izlet na Kal z godbo na pihala.
Odprije Planinskega tedna. Razvitje društvene zastave.
Zbirališče in odhod ob 6. uri zjutraj izpred upravnega po-
slopija rudnika. — 22. AVGUSTA: ob 18. uri zvečer v dvo-
rani »Svobode I« v Hrastniku (konsum) sklopično preda-
vanje o Julijskih in Kamniških Alpah. Predava tovar. Janko
Blažej z Jesenice. — 23. AVGUSTA: ob 18. uri zvečer isto
predavanje v dvorani na Dolu pri Hrastniku. — 24. AVGU-
STA: predavanje filma »Vzpon na Mont Everest« ob 17. in
19. uri v kino dvorani »Svobode I« v Hrastniku. — 25. AV-
GUSTA: predavanje istega filma v kino dvorani na Dolu
pri Hrastniku ob 19. uri zvečer. — 26. AVGUSTA: skupna
seja upravnih odborov PD Dol in PD Hrastnik. — 27.
AVGUSTA: ob 16. uri prikaz plezalnega vzpona članov
alpinističnega oddelka Planinskega društva Hrastnik na Ve-
liki Tabor na Dolu pri Hrastniku. — 28. AVGUSTA: mno-
žični izlet v Gore nad Dolom z godbo na pihala. Zaključek
planinskega tedna. Zbirališče in odhod ob 6. uri zjutraj iz-
pred spomenika padlih borcev na Dolu.

Vse ljubitelje planin vabita na navedene prireditve
Planinski društvi Hrastnik in Dol pri Hrastniku predvsem
pa na svidenje v nedeljo, 21. avgusta, na vabilnem Kalu —
v nedeljo, 28. avgusta, pa na prikupnih Gorah nad Dolom,
kjer bo poleg dobre potrežbe skrbela za razvedrilo godba
na pihala.

Planinski društvi
Hrastnik in Dol pri Hrastniku

Rojstva, poroke in smrti okraja Trbovlje

Meseca junija se je na pod-
ročju okraja Trbovlje rodilo 90
otrok, umrlo pa je 30 ljudi. Po-
roki so se pretekli mesec v
okrajih sledeči pari:

V Dolah pri Liti: polj. dela-
vec Jože Medvešek in gosp. po-
močnica Marija Sluga.

V Hrastniku: rudar Anton
Prevolek in snalžilka Marija
Dolanc; tehnik Slavo Sentjerc
in uslužbenka Dani Zlak; ste-
klar Franc Bočko in delavka
Franciška Sinkovec.

V Loki pri Zidanem mostu:
železničar Alojz Gajžler in že-
lezničarka Marija Borštnar.

V Radečah: delavec Franc
Kramžar in delavka Magdalena
Odlazek.

V Senožetih: ključavničar Ivan
Strašek in gosp. pomočnica Vi-
da Lovše; zidar Ivan Kleinenc
in gosp. pomočnica Vida Zore;
rudar Jože Osepek in gosp. po-
močnica Anica Klančičar; kme-
tovalec Ivan Poznajšek in go-
spodinjka pomočnica Jožeta
Renko.

V Trbovljah: motorovodja
Adolf Bočko in gosp. pomočnica
Helena Zgajner; knjigovodja
Edvard Sovine in knjigovodkin-
ja Bibijana Vozelj; invalid
Stanislav Močnik in gospodinja
Marija Brvar; roj. Strnišnik;
stroj. tehnik Hinko Bolarič in
delavka Marija Zalaznik; stroj.
ključavničar Silvester Schöner
in trg. pomočnica Pavla Sovič;
kovač Ivan Košec in delavka
Silva Ovnik; ključavničar Stani-
slav Hochkraut in delavka
Hilda-Marija Hočevar; strugar
Ferdinand Planinc in čistilka
Anica Hribar; rud. tehnik Ja-
nec Drev in šivilja Franciška
Goevani-Gostarin; gradb. teh-
nik Franc Kogovšek in kemi-
čarka Vida Novak.

Na Trojanah: kmetovalec
Franc Reberšek in gospodinja
Jožeta Slapnik.

V Zagorju: tesar Franc Sedlar
in delavka Berta Bašelj; rudar
Maks Pub in frizerka Pavla
Blaj; delavec Leopold Sedlar in
delavka Franciška Alešnik; vet.
tehnik Gabrijel Brezovar in
gosp. pomočnica Roža Dolinar.

UMRLI SO:

Na Dolu pri Hrastniku: Jo-
že Bezgovšek (2 mes.). — V
Dolah pri Liti: Marta Podlo-
gar (5 mes.). — V Hrastniku:
Antonija Kristofčič, roj. Martin-
šek (78 let); Viktor Špitaler
(31 let); Franciška Pušnik, roj.
Paradižnik (55 let.). — V Loki
pri Zidanem mostu: Martin
Cerkovič (83 let); Ana Krznar,
roj. Medved (58 let.). — V Pod-
kumu: Marija Učakar, roj.
Drobne (77 let.). — V Radečah:
Martin Simončič (93 let); Fran-
čiška Knap, roj. Brvar (60 let);
Alojz Fink (85 let); Antonija
Knez, roj. Zupan (76 let.). —
V Senožetih: Janez Grošelj

(89 let.). — V Trbovljah: Jakob
Klenovšek (67 let); Franciška
Forte, roj. Černe (67 let); Meh-
hior Kangler (57 let); Franc
Šmerc (68 let); Valerija Leskov-
šek, roj. Kanižar (40 let); Ana
Jamšek, roj. Knez (61 let);
Alojz Baloh (66 let); Angela
Vozelj, roj. Medvešek (31 let);
Julijana Gorenc (52 let); Fran-
čiška Ložina, roj. Obreza (73
let); Uršula Koritnik, roj. Kladi-
nik (70 let); Marija Zagorec,
roj. Bartol (52 let); Pavel Lenarčič
(74 let); Jera Kovač, roj. Skri-
nar (83 let); Anton Borštnar (43
let); Alojzija Muhovič, roj. Pod-
tunšek (67 let); Ida Bizjak,
roj. Martinčič (24 let); Mihael
Robek (35 let); Bogomir Pikel
(12 dni). — V Zagorju: Jože
Udovič (58 let); Jože Savšek
(88 let); Alojzija Dornik, roj.
Knez (84 let); Marija Cerar (2
let); Drago Drečnik (42 let).

Iz brežiške porodnišnice

V porodnišnici brežiške bol-
nišnice so v času od 20. julija
do 8. avgusta t. l. rodile:

Marija Les, Sevnica — de-
klko; Kovička Obradivčič, Ski-
pice — deklko; Vika Valentin-
čič, Videm-Krško — deklko;
Marija Kraljič, Senkovec — de-
klko; Stefica Škrbec, Zdenec —
deklko; Franciška Glogovšek,
Artiče — deklko; Marija Sne-
berger, Podgorje — deklko;
Feni Volk Catež — deklko; Ka-
ticia Grmovšek, Bukovec — de-
klko; Amalija Požgaj, Mala do-
lina — deklko; Ana Kene Piše-
ce — deklko; Marija Pavlovič,
Gor. Pirešica — deklko; Nežka
Godler, Dednja vas — deklko;
Zora Mataslič, Laduč — deklko;
Helena Muster, Vel. Malen-
ce — deklko; Marija Strasser,
Zg. Sušica — deklko; Jožeta
Zorko, Straža sv. Lovrenca —
deklko; Marija Zibert Poklek —
deklko; Marija Deržič, Buko-
šek — deklko; Ana Ban, Kosta-
njek — deklko; Marija Prah,
Brezovnica — deklko; Ana Dr-
žanič, Sevnica — deklko; Jčžeta
Kos, Curnovec — deklko; An-
tonija Tomše, Sobinja vas —
deklko; Angela Premelj Drene-
vec — deklko; Vida Bizjak, Le-
nart — deklko; Marinka Mejak,
Sevnica — deklko; Angelica Iv-
nik, Sevnica — deklko; Ivanka
Brilej, Brestanica — deklko;
Justica Kauzer, Krško — deklko;
Režika Trajbar, Ledine —
deklko; Antonija Pleterski, Vi-
dem-Krško — deklko; Milka
Vogrinc, Vrhneje — deklko; Ju-
stina Klavžer, Pečice — deklko;
deklko; Rozalija Zupan, Ledina —
deklko; Helena Pompe, Trška
gora — deklko; Nežka Boštjan-
čič, Kočevje — deklko; Elizabeta
Gerska, Bizelska vas — deklko;
Fani Oberč Brežice — deklko;
Ivanka Švigelj, Rožno — deklko;
Marija Kerin, Selce — deklko.

Mednarodna nogometna tekma v Trbovljah Rudar:Wacker (Innsbruck) Avstrija 4:0 (2:0)

Veliko število ljubiteljev nogo-
meta, ki so se zbrali v sredo po-
poldne na stadionu Rudarja, je
bilo razočarano. Kljub zmagi
Rudarja, ki je z lahkoto zmagal
s 4:0 in bi bil rezultat lahko še
večji. Gostje iz Avstrije niso
predstavljali resnega nasprotnika
in je izgledalo, da so kot nedelj-
ski turisti, ki so prišli v Jugosla-
vijo na račun delovnih ljudi le-
tovat. Gostje niso pokazali nič in
je v bodoče bolje, če s takimi
moštvami Rudarja ne sklepa
gostovanj, videli nismo nič, pa
tudi naši igralci se niso imeli kaj
načeti. Večina občinstva se je
norčevala, Avstrijci pa si s takš-
nimi ekipami pač ne bodo pridobi-
li klupa.

Finale republiškega prvenstva
za jugoslovanski pokal se ne

igra v Trbovljah, temveč v Ljub-
ljani. Tako je sklenila Nogomet-
na zveza Slovenije. Pregovor pač
pravi: »Vrana vrani ne izkljuje
oči«. — Nadaljnji komentar men-
da ni potreben.

Premajhno zanimanje za predavanje

Tudi v Združenju rezervnih
oficirjev v Trbovljah smo opazili,
da je bila sezona dopustov vzrok
nerednih predavanj v naši orga-
nizaciji. Čeprav so se predavate-
lji nekajkrat pripravili na svoje
strokovno predavanje, se to za-
radi pihle udeležbe ni moglo iz-
vesti. Kaj si misli predavatelj, ki
je ure in ure porabil za sestavo
svojega strokovnega predavanja,
si lahko predstavljamo.

Pododbor ZROJ Trbovlje bo
vedno skrbel, da bo s pomočjo
vojne odseka dobil predavate-
lja, katerega izvajanja bodo
vsem poslušalcem, rezervnim ofi-
cirjem v korist. Po programu, ki
ga mora pododbor predelati do
meseca februarja prihodnjega le-
ta, je videti, da rezervni oficirji
niti ene tretjine snovi še niso
predelali. Zato bo po predvide-
nem načrtu še okrog 30 predav-
vanj. Ta predavanja bodo po ro-
dovih vojske, za skupna predav-
vanja vseh rodov pa je še okrog
osem predavanj v načrtu.

Pododbor organizacije opozar-
ja vse rezervne oficirje v Trbov-
ljah, da se resno zavzamejo za
študij in se vseh predavanj, ki
jih bo pododbor priredil, redno
udeležijo. Pripominjamo, da so v
naših vrstah tovariši, ki niso bili
niti enkrat na predavanju v letoš-
njem letu, in to kljub temu, da
so bili o njih pravočasno obve-
šeni po časopisu in v vabilu. Ti
tovariši niso bili niti toliko dis-
ciplinirani, da bi svoj izostanek
od predavanja na vabilu vsaj
opravičili, če so bili službeno ali
po drugih nujnih opravkih zadr-
žani.

Zeleli bi, da bi ti in podobni
tovariši razumeli, da je obisk
predavanj obvezen za vsakega re-
zervnega oficirja, ki je bil o njih
obveščen z vabilom, ne glede na
njegov položaj in vojaški čin. —
Ob tej priložnosti obveščamo vse
člane ZROJ Trbovlje, da podod-
bor vodi natančno evidenco o
prisotnosti in izostalih tovariših
na predavanjih, pripominjamo
nadalje, da bomo to vprašanje s
prizadetimi tovariši obravnavali
na prihodnjem občnem zboru.

Pododbor ZROJ Trbovlje

REZERVNI OFICIRJEM TRBOVLJE

Dne 26. avgusta ob 17. uri bo
v klubskih prostorih predpogov-
or za vse rezervne oficirje Trbovelj.
Tema: Splošno o napadu
Predavatelj: aktiven oficir iz
Celja. Udeležba obvezna.

Plavalni klub na Vidmu dobro dela

Plavalni klub Celuloza Videm
se je edini v Zasavju udeležil
mladinskega prvenstva Slove-
nije v plavanju, ki je bilo v
dnevi 29., 30. in 31. julija na
Vrhniki. Prvenstva se je v Vi-
dmu udeležilo pet plavalcev in
to dva mladina in tri mladinke.
Viden uspeh je dosegla
Polonca Lileg, ki je dosegla 7.
mesto v Sloveniji. Ko bo Po-
lonca imela za seboj daljšo do-
bo sistematičnega treninga in
dovolj rutine, se bo lahko bo-
rila za prva mesta v republiki
V svojem predteku je prišla na
cilj prva, vendar je plavalca v
slabi konkurenci, zato verjetno
ni dala od sebe vsega, kar bi
lahko. Progo je preplaval pa
7.36.4. Trenerji tujih klubov so
z navdušenjem opazovali njen
stil. V predtekli na 100 m je
odstopila, ker je zaplavala na
progo in se vsled slabe rutine
ni takoj znašla. Na 50 m prosto
pa ni dosegla vidnejšega uspe-
ha. Pripomniti moramo, da je
Polonca še mlajša pionirka in
v naslednjih letih si lahko od
nje še mnogo obetamo.

Na 1000 m prosto se je Stan-

ko Iskra plasiral na 14. mesto
v Sloveniji, ki je preplaval pro-
go v času 17.25.8. Njegov vme-
ni čas na 100 m je bil 1.16.0 in
na 400 m 6.13.5.

Niko Zibret je preplaval 200
metrov prsno v 3.36 in se s tem
plasiral na 10. mesto v Slove-
niji, kar pa ni njegov najboljši
čas. Lahko bi plaval dosti bol-
je, toda zaradi preutrujenosti
mu to ni uspelo.

Naši plavalci v prsnem slogu
sestro Božičnik nista dosegli
vidnejšega uspeha. To jima je
bil namreč prvi nastop, poleg
tega pa sta plavali v ostri kon-
kurenci.

Mladinskega prvenstva v pla-
vanju na Vrhniki se niso udele-
žili plavalci iz Celja, Bleda,
Novega mesta in Murske So-
bote, kjer imajo vkoreninjene
tradicije plavalnega športa, za-
to lahko Plavalni klub Celuloza
iz Videm-Krškega toplo pozdra-
vimo in mu čestitamo k uspehu!

Vsled slabe organizacije na
prvenstvu so bili naši plavalci
zelo utrujeni, saj niso imeli
pravega počitka, ki je ob takih
prilikah nujno potreben.

MEDNARODNA ROKOMETNA TEKMA V ZAGORJU Visoka zmaga gostov

V Zagorju so v torek, 16. t. m.,
odigrali na igrišču SD Proleta-
ca mednarodno rokometno tekmo,
in sicer je nastopil domači Pro-
letarec, okrepljen z rokometaši
iz Ljubljane in Trbovelj, proti
rokometnemu moštvu TV 1860
Gumhausen iz Nemčije. Gostje so
zmagali z visokim rezultatom ter

je poraza naših največ kriva
obramba domačinov in ne vratar.
Domačini so v začetku igre vodili
tekmo že s 3:0, vendar so gostje
stanje kmalu izenačili. Sele v
drugem polčasu so domačini bolje
zaigrali, kar je videti po re-
zultatu drugega polčasa 9:7 v ko-
rist gostov. — Kot gostj so igrali
Papež, Puch in Baloh. Gole za
domačine so dali Papež 6, Puch
4, Baloh 2 in Dolinar 1.

V predtekmi so članice Prole-
tarca premagale mlado moštvo
iz Trbovelj s 3:2.

M. L.

Športi v Brezicah

V nedeljo so gostovali v Bre-
zicah športnik, garnizije iz
Klanjca v nogometu, odbojki in
kegljanju.

Nogometna enajstotica se je
pomerila z drugim moštvom do-
mačega Partizana. S tekmo so
moralj igralci prenehati zaradi
dežja ob rezultatu 2:0 za goste.
Prvi gol je padel iz enajstmetrov
ke, drugi pa je bil avtogol des-
nega branilca.

V glavni nogometni tekmi sta
se spoprijeli ekipa A moštva do-
mačega Partizana in NK Bregana.
Tekmo so odigrali v dežju in na
blatnem igrišču ter se je končala
s 5:0 (3:0) za Brežčane. Domače
moštvo je bilo boljše in je dalo
eno izmed svojih najboljših iger.
Strele so dali Ivkovič 2, Stamen-
kovič, Venda in Šlikovič pa po 1.

Tudi s tekmo v odbojki so
moralj zaradi deževja prenehati
— na kegljašču KK Razlag v
Brezicah pa sta se srečali
kegljaški ekipi garnizije Klanjca
in garnizije Cerkelj ob Krki, ki
se je končala z 233:234 klinj v
korist domačih. Gostj so bili
boljše moštvo, vendar je zadnji
igralac, ki je imel izredno smolo,
pokvaril končno uspeh Junake
dneva sta bila Kretič za Cerkije
in Horvat za Klanjec.

M. T.

film
Kinematografi

KINO »SVOBODA-CENTER«
TRBOVLJE: predvaja do po-
nedeljka franc. barvni film
»Ali Baba in 40 razbojnikov«.
Naslednjo sredo in četrtek iz-
jemoma ne bo sporeda.

KINO »SVOBODA TRBOV-
LJE II« predvaja do pone-
deljka ameriški film »Z vra-
gom so trije«.

KINO BREŽICE — MESTNI
predvaja od 19. do 21. avg.
sovjetski barvni film »Areni
pogumnih«. — DOM predvaja
od 21. do 22. avg. ameriški
kovbojski film »Pot v Cari-
bo«.

»PARTIZAN« SEVNICA pred-
vaja od 20. do 21. avg. ame-
rbarvni film »Charleyjeva tel-
ka«. Od 27. do 28. avg. ame-
film »Odločitev pred zoro«.

Objave in oglasi

OPOZORILO

Opozorjam, da bom tožil vse,
ki bi nesrečni slučaj Staneta
Horvata povezovali z mojo ose-
bo. — Franc Severkar, Brezje.

PREKLIC

Preključim neresnične govo-
rice proti Martinu Kajčiču iz
Podkrajja in se mu zahvaljujem,
da je odstopil od tožbe. — An-
ton Rus, Suhadol 14.

PRODAM SIVALNI STROJ

»Singer« (okrogli čolnček).

Naslov Rožman — Zupelevec.

ISČEM GOSPODINJSKO PO- MOČNICO. Inž. Uršič, Trbov-

lje 2. Kešetovo (Novi blok).

PREKLIC

Preključim žaljivke, izreče-
ne Heleni Črnko, Hrastnik 43.
— Alojz Pasičnjak, Hrastnik.

PRODAM PEČ »Zephira« kamno

za maso in nahrbtnik. Naslov
v upravi lista.

IZGUBIL SEM PROMETNO

KNJIZICO motornega kolesa
»Zündapp« št. 4322. Vrniti
Ivanu Pajerju, Trbovlje —
1. maj št. 15.

HIŠO IN VINOGRAD pri Sla-